

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА

КУЛЬТУРА
Поточний бібліографічний список

Випуск 12, 2023

Періодичність 12 випусків
на рік
Виходить з 1989 року

КИЇВ 2024

УДК 008
К 90

Укладачі: О. Ф. Білоконь
Т. Б. Благодарєва
О. В. Паніматченко
В. А. Соломка
Ю. А. Шаховський

Культура : поточ. бібліогр. список. Вип. 12, 2023 / уклад. О. Ф. Білоконь, К 90 Т. Б. Благодарєва, О. В. Паніматченко, В. А. Соломка, Ю. А. Шаховський ; М-во культури та інформ. політики України, НБУ імені Ярослава Мудрого, Інформ. центр з питань культури та мистецтва. – Київ, 2024. – 52 с.

Бібліографічний список містить інформацію з періодичних видань та інтернет-джерел про загальні питання культури, також висвітлює проблеми національного в культурі, регіональної культурної політики, правові питання, економічні аспекти розвитку галузі, питання підготовки кадрів, міжнародного співробітництва в галузі культури, розвитку аматорства, бібліотечної та музейної справи, питання охорони пам'яток історії та культури, релігії та релігієзнавства.

Список розраховано на працівників закладів культури, вчених і спеціалістів галузі, викладачів і студентів закладів вищої освіти.

УДК 008

**©Національна бібліотека України
імені Ярослава Мудрого, 2024**

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Данькова, Наталія. Новий закон і державні телеканали, небезпека анонімного телеграму й відставка міністра. Десять головних подій медіаринку 2023-го [Електронний ресурс] / Наталія Данькова // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2023. – 21 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 22.12.2023.

<https://detector.media/rinok/article/220842/2023-12-21-novyiy-zakon-i-derzhavni-telekanaly-nebezpeka-anonimnogo-telegramu-y-vidstavka-ministra-desyat-golovnykh-podiy-mediarynku-2023-go/>.

2. Кокотюха, Андрій. Перемоги та зради 2023-го з території культури [Електронний ресурс] : [підсумки року у царині культури] / Андрій Кокотюха // Еспресо : [сайт]. – 2023. – 27 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://espresso.tv/peremogi-ta-zradi-2023-go-z-teritorii-kulturi>.

3. Максимець, Марічка. Закінчилася серія «Культурних понеділоків». Що це і які проєкти перемогли? [Електронний ресурс] : [про переможців програми та їхні проєкти] / Марічка Максимець // Лірум: медіа про нову укр. культуру : [інтернет-вид.]. – 2023. – 20 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 22.12.2023.

<https://liroom.com.ua/news/kulturni-ponedilky/>.

4. Найденко, Юлія. Кіно, музика, fashion та інше. 15 яскравих досягнень українців у 2023 році, про які варто знати [Електронний ресурс] / Юлія Найденко // NV: [сайт]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 22.12.2023.

<https://life.nv.ua/ukr/art/pidsumki-2023-roku-dosyagnennya-ukrajinciv-u-kino-muzici-modi-ta-inshih-galuzyah-foto-treyler-50377082.html>.

5. Солод, Анастасія. «Скіфське золото», Лавра та Україна в ЮНЕСКО [а також відновлення роботи театру у Чернігові та музею в Одесі, Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA та ін.] : 5 подій і явищ, які вдалося повернути чи відновити у 2023 році [Електронний ресурс] / Анастасія Солод // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2023. – 26 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<https://suspilne.media/culture/640636-skifske-zoloto-lavra-ta-ukraina-v-unesko-5-podij-i-avis-aki-vdalosa-povernuti-ci-vidnoviti-u-2023-roci/>.

6. Філевська, Тетяна. Залишитись людьми: замість підсумків року [Електронний ресурс] / Тетяна Філевська // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2023. – 19 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.12.2023.

<https://life.pravda.com.ua/columns/2023/12/19/258387/>.

Допис креативної директорки Укр. інституту про культуру в умовах війни.

Див. № 51

Культура і суспільство

7. Настояща, Катерина. Культура в стані війни: вгору по сходах, що ведуть вниз [Електронний ресурс] / Катерина Настояща // День : [інтернет-версія]. – 2023. – 1 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.

<https://day.kyiv.ua/article/kultura/kultura-v-stani-viyny-vhoru-po-skhodakh-shcho-vedut-vnyz>.

Загальні висновки зі спілкування з експертами у межах третього етапу дослідження «Культурні практики населення України під час війни», проведеного ГО «Демократичні ініціативи молоді».

8. Руденко, Тетяна. Українізація, дерусифікація і деколонізація – основні тренди повномасштабного періоду, дослідження соціологів [Електронний ресурс] : [про результати дослідження «Культурні практики населення України під час війни», проведеного громадською організацією «Демократичні ініціативи молоді»] / Тетяна Руденко // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2023. – 3 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/179935/>.

Див. № 42.

Культура і влада

9. Прийнято Постанову про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках [Електронний ресурс] : Верховна Рада України ухвалила Постанову про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках / підгот. Олександр Сергієнко // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 25 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/192530>.

10. Юрчишин, Ярослав. «Якщо ми не знайдемо механізм, як зробити Єдиний марафон більш збалансованим, він себе вичерпає в межах одного року», – Ярослав Юрчишин [Електронний ресурс] / Ярослав Юрчишин ; [розмовляли] Вадим Міський, Наталка Соколенко // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2023. – 26 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<https://detector.media/mediumy/article/221026/2023-12-26-yakshcho-my-ne-znaydemo-mekhanizm-yak-zrobyty-iedynny-marafon-bilsh-zbalansovanyim-vin-sebe-vycherpaie-v-mezhakh-odnogo-roku-yaroslav-yurchyshyn/>

Голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова про анонімні телеграм-канали, подальшу долю інформаційного марафону «Єдині новини», медіаграмотність, перспективи спрощення умов роботи журналістів в умовах воєнного стану.

Культурно-мистецькі заходи до пам'ятних дат, днів пам'яті, державних і релігійних свят

11. Петренко-Цеунова, Ольга. Рік Василя Кричевського – творця українського модерну [Електронний ресурс] / Ольга Петренко-Цеунова // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.12.2023.

<https://tyzhden.ua/rik-vasylia-krychevskoho-tvortsia-ukrainskoho-modernu/>.

Про культурно-мистецькі заходи у м. Києві до 150-річчя від дня народження художника, архітектора В. Кричевського (1873–1952).
Див. № 74, 136.

Різдвяні та новорічні свята

12. «Було багато сміху». Фотографи Ліберови показали, як діти та українські військові відзначали День святого Миколая на Донеччині [Електронний ресурс] // День : [інтернет-версія]. – 2023. – 7 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.12.2023.

<https://life.nv.ua/ukr/socium/fotografi-liberovi-pokazali-yak-diti-ta-viyskovi-vidznachali-den-svyatogo-mikolaya-na-donechchini-foto-50374554.html>.

13. Коляда від капели «Золоті ворота» [Електронний ресурс] / за інформацією пресрелізу // Музика : [інтернет-журн.]. – 2023. – 27 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<http://mus.art.co.ua/koliada-vid-kapely-zoloti-vorota/>.

Концерт «Різдвяна Зірка» Народної акад. хорової капели «Золоті ворота» Київського будинку вчених НАН України.

14. Марків, Наталка. Різдво в родинному колі: у Києві презентували виставку новорічних іграшок з європейських країн [Електронний ресурс] : експозицію відкрили 2 грудня у Державному музеї іграшки / Наталка Марків // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 3 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/91867/>.

15. На Міжнародному різдвяному базарі в Афінах [Греція] представили український стенд [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2023. – 7 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 08.12.2023.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3797042-na-miznarodnomu-rizdvanomu-bazari-v-afinah-predstavili-ukrainskij-stend.html>.

16. Рибальченко, Володимир. Юні таланти Дніпра популяризують національні традиції [Електронний ресурс] : проєкт «Дніпро. Різдво. Разом», присвячений вивченню української культури та фольклору, стартував у Дніпрі : [про учасників та програму] / Володимир Рибальченко // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 7 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/191088>.

17. Руденко, Тетяна. У Києві показують новорічні прикраси від кінця ХІХ століття до сучасності й розповідають про передріздвяні традиції [Електронний ресурс] / Тетяна Руденко // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/179992/>.

Виставки «Київська ялинка від ХІХ століття – до сьогодні» та «Українська зима: від Романа до Йордана» у Музейно-виставковому центрі Музею історії міста Києва¹.

18. У 11 країнах Європи тривають благодійні ярмарки «Різдво з Україною» [Електронний ресурс] : у проєкті «Різдво з Україною» беруть участь підприємці-переселенці та соціальні волонтерські ініціативи : [про проєкт, який організовано та реалізовано за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України] / підгот. Оксана Синиця // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 25 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/192536.2>

19. У Греції українці провели різдвяний концерт, який поєднав три культури [українську, грузинську та грецьку] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3801574-u-grecii-ukrainci-proveli-rizdvaniy-koncert-akij-poednav-tri-kulturi.html>.

Про хід різдвяного концерту, організованого українським хором «Калина» за підтримки та сприяння Консульства України в м. Салоніках.

20. У Києві [Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім»] відкрилася виставка [«ДоДому на Різдво. Світло української традиції»] про українські різдвяні традиції [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2023. – 15 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 15.12.2023.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3800362-u-kievi-vidkrilasa-vistavka-pro-ukrainski-rizdvani-tradicii.html>.

21. У Луцьку камерний оркестр Con Moto [Луцької дитячої музичної школи № 2] презентував нову концертну програму [у межах благодійного марафону «Переможний дух Різдва», що реалізовується закладами культури міської територіальної громади] [Електронний ресурс] / [Луцька міська рада] // Волин. новини : інформ. агентство : [сайт]. – 2023. – 27 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 27.12.2023.

<https://www.volynnews.com/news/all/u-lutsku-kamernyy-orkestr-Con-Moto-prezentuvav-novu-kontsertnu-prohramu/>.

---

¹Як святкувати справжнє Різдво розкаже проєкт «Українська зима: від Романа до Йордана» [Електронний ресурс] : у Києві [у Музеї історії міста] відбувся черговий захід міжмузейного мистецького проєкту «Українська зима: від Романа до Йордана» / підгот. Юлія Доля // Голос України : [інтернет-версія]. 2023. 24 груд. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 26.12.2023. <http://www.golos.com.ua/news/192432>.

²Проєкт «Різдво з Україною» цьогоріч представлений в 11 країнах Європи [Електронний ресурс] : [про мету проєкту та міста, в яких він відбуватиметься] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. 2023. 4 груд. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 05.12.2023. <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3795721-proekt-rizdvo-z-ukrainou-cogoric-predstavlenij-v-11-krainah-evropi.html>.

22. У Національній філармонії відбулося різдвяне хорове свято [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2023. – 19 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.12.2023.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3802252-u-nacionalnij-filarmonii-vidbulosa-rizdvane-horove-svato.html>.

Різдвяний фестиваль за участі хорових колективів столиці у Нац. філармонії України (м. Київ).

23. У Парижі [Культурному центрі України у Франції] українці провели благодійний різдвяний ярмарок [Електронний ресурс] : [про подію] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2023. – 19 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3801992-u-parizi-ukrainci-proveli-blagodijnij-rizdvanij-armarok.html>.

24. У Таллінні [Естонія] [за підтримки Міністерства культури, Інтеграційного фонду та Спілки української молоді в Естонії] українці провели різдвяний концерт [Електронний ресурс] : [про учасників концерту] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2023. – 21 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.12.2023.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3803021-u-tallinni-ukrainci-proveli-rizdvanij-koncert.html>.

Див. № 30, 33, 96, 99, 172.

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

25. Дуцик, Діана. Діана Дуцик: «Рівень медіаграмотності українців недостатній для інформаційної стійкості суспільства під час війни» [Електронний ресурс] / Діана Дуцик ; [розмовляла] Гала Скляревська // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2023. – 25 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.12.2023.

<https://ms.detector.media/mediaprosvita/post/33825/2023-12-25-diana-dutsyk-riven-mediagramotnosti-ukraintsiv-nedostatniy-dlya-informatsiynoi-stiykosti-suspilstva-pid-chas-viyny/>.

Виконавча директорка ГО «Український інститут медіа та комунікації» про підсумки минулого року та головні виклики у формуванні навичок медіаграмотності.

26. Задирака, Костянтин. Штучний інтелект і дезінформація: як російський агітпроп використовує дипфейки у війні з Україною [Електронний ресурс] / Костянтин Задирака, Олексій Півторак // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2023. – 1 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<https://ms.detector.media/propaganda-ta-vplivi/post/33631/2023-12-01-shtuchnyy-intelekt-i-dezinformatsiya-yak-rosiyskyu-agitprop-vykorystovuie-dyupfeyky-u-viyni-33z-ukrainoyu/>.

27. Кузьменко, Юлія. РФ використовувала для пропаганди проти України фейкові цитати Свіфт, Бейонсе, Роналду та Вінфрі [Електронний ресурс] / Юлія

Кузьменко // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.12.2023.

<https://suspilne.media/culture/633714-rf-vikoristovuvala-dla-fejk-propagandi-proti-ukraini-citati-svift-bejonse-ronaldu-ta-vinfri/>.

Про кампанію з дезінформації у мережах Facebook та X, розгорнуту РФ. За матеріалами журналу Wired.

28. Макарова, Марія. Соціальні мережі як провідні джерела інформації в умовах війни / Марія Макарова // Вісн. Книжк. палати. – 2023. – № 10. – С. 25–31.

<http://visnyk.ukrbook.net/issue/view/17321>.

Про роль, тенденції розвитку соціальних мереж в Україні, статистичні дані щодо їх використання та рейтинг цих ресурсів у 2022–2023 рр., а також про ризики під час споживання новин у соціальних мережах в умовах війни.

29. Сливенко, Орест. «Нікудишня країна, нещасні українці й сотні особистостей Зеленського». Російська дезінформація у 2023 році [Електронний ресурс] / Орест Сливенко // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2023. – 12 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 12.12.2023.

<https://detector.media/monitoring-internetu/article/220473/2023-12-12-nikudyshnya-kraina-neshchasni-ukraintsi-y-sotni-osobystostey-zelenskogo-rosiyska-dezinformatsiya-u-2023-rotsi/>.

Див. № 10, 71, 143.

Історія культури

30. Ковалевська, Ольга. Традиції різдвяно-новорічних святкувань козацької старшини [Електронний ресурс] / Ольга Ковалевська // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2023. – 25 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.12.2023.

<https://tyzhden.ua/tradytsii-rizdviano-novorichnykh-sviatkuvan-kozatskoi-starshyny/>.

Краєзнавство

Див. № 51, 149.

Благодійництво, меценатство, спонсорство, волонтерство

31. Виноградова, Олена. Волонтерська діяльність у реалії: з досвіду Державної бібліотеки України для юнацтва [м. Київ] [Електронний ресурс] / Олена Виноградова // Бібліосвіт : інформ. вісн. [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 56–60. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://drive.google.com/file/d/1i40sbTEiP91eupvZ2FfW0qnV7eAClGtS/view>.

32. Дашко, Вікторія. Листівка Ніла Хасевича буде і в Сарненському музеї [Електронний ресурс] : Сарненський історико-етнографічний музей [Рівненська обл.] отримав від [історика та мистецтвознавця] Миколи Бендюка у подарунок оригінальну листівку Ніла Хасевича : [про поповнення фондів музею] / Вікторія Дашко // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 5 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/article/375426>.

33. Доротич, Марія. У Львові випустили унікальну збірку «Колядуємо разом» [для її подальшої реалізації на допомогу ЗСУ] [Електронний ресурс] : упорядницею різдвяних пісень з різних регіонів України стала відома етномузикологиня Музею народної архітектури та побуту [ім. Климентія Шептицького (м. Львів)] «Шевченківський гай» Анна Черноус / Марія Доротич // Високий Замок : [інтернет-версія]. – 2023. – 22 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 22.12.2023.

<https://wz.lviv.ua/news/503613-u-lvovi-vypustyly-unikalnu-zbirku-koliadiuemorazom>.

34. Сергеева, Валентина. Укрпошта передала один мільйон гривень на відновлення [Національного літературно-меморіального] музею [Григорія Сковороди [с. Сковородинівка (Богодухівський р-н, Харківська обл.)] [Електронний ресурс] / Валентина Сергеева // Весті.UA : [сайт]. – 2023. – 4 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<https://vesti.ua/uk/strana-uk/odin-miljon-griven-peredala-ukrposhta-na-vidnovlennya-muzeyu-skovorodi>.

35. Скрипник, Ганна. Національна академія наук України – бібліотекам [Електронний ресурс] / Ганна Скрипник, Наталія Стішова, Олександр Головка // Нар. творчість та етнологія: [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 78–94. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.12.2023.

<https://nte.etnolog.org.ua/2023-rik/4>.

Про благодійну акцію «Національна академія наук України – бібліотекам» з передання друкованих видань обласним, міським та науковим університетським бібліотекам країни.

36. Ярема, Галина. Виручені кошти з розмальованих гільз віддає на ЗСУ [Електронний ресурс] : непрофесійний художник [Омелян Фейло] з Тернопільщини фінансово допомагає нашим захисникам / Галина Ярема // Високий Замок : [інтернет-версія]. – 2023. – 21 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.12.2023.

<https://wz.lviv.ua/life/503425-vyrucheni-koshty-z-rozmalovanykh-hilz-viddaie-na-zsu>.

Див. № 21, 23, 37, 107, 152, 181.

Соціальні культурно-мистецькі проєкти та ініціативи

Робота з дітьми та молоддю

37. Асадчева, Тетяна. У [Київському академічному драматичному] театрі на Подолі презентували відомий бродвейський мюзикл [«FAME Jr.»] у виконанні дітей [Електронний ресурс] : учасниками вистави стали юні артисти – вихованці студії Broadway Kids Studio, вокального ансамблю «Забава», хореографічного ансамблю «Фламінго», а також талановиті діти віком від 11 до 18 років, яких відібрали для участі у проєкті на кастингах / Тетяна Асадчева // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 20 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 22.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92620/>.¹

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю, творчість людей з інвалідністю

38. Івашко, Олена. Мистецтво, яке зцілює, презентували в Миколаєві [Електронний ресурс] : в [Центральній] міській бібліотеці ім. М. Л. Кропивницького громадська організація «Всеукраїнський союз культури та мистецтв інвалідів» презентувала проєкт «LIFE MUST GO ON» : [про мету проєкту] / Олена Івашко // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 5 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/190872>.

39. Неїжмак, Василь. Навіть незрячі читатимуть у Центральній бібліотеці Полтавської [міської територіальної] громади [Електронний ресурс] : у зоні інтернет-доступу згаданої книгозбірні облаштували місце для читачів із порушеннями зору : [презентація тифлокомплексу] / Василь Неїжмак // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 27 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/192627>.

НАЦІОНАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРИ. МОВНІ ПИТАННЯ. ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

40. Кремінь, Тарас. Шлях України до ЄС зміцнює українську мову у світі [Електронний ресурс] : [допис Уповноваженого із захисту державної мови] / Тарас Кремінь // LB.ua : [сайт]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

https://lb.ua/blog/taras_kremin/589506_shlyah_ukraini_ies_zmitsnyuie_ukrainsku.html.

41. Результати Радіодиктанту національної єдності – 2023: лише двоє написали без помилок [Електронний ресурс] // Новинарня : [сайт]. – 2023. – 1 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<https://novynarnia.com/2023/12/05/rezultaty-radiodyktantu-naczionalnoyi-yednosti-lyshe-dvoye-napysaly-bez-pomylok/>.

42. Семенюк, Ольга. Філологи, письменники й блогери: хто та як говорить про українську мову в ютубі [Електронний ресурс] / Ольга Семенюк // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2023. – 12 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.12.2023.

<https://ms.detector.media/trendi/post/33717/2023-12-12-filology-pysmennyky-y-blogery-khto-ta-yak-govoryt-pro-ukrainsku-movu-v-yutubi/>

Найцікавіші ютуб-канали про українську мову.

---

¹У Києві відбудеться прем'єра благодійного мюзиклу «FAME Jr.» [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. 2023. 18 груд. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 19.12.2023.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3801746-u-kiievi-vidbudetsa-premera-blagodijnogo-muziklu-fame-jr.html>.

Див. № 85.

Мовна політика держави

43. Кремінь, Тарас. «Українська мова стала панівною, але це не означає, що ми вже виграли битву»: мовний омбудсмен Тарас Кремінь [Електронний ресурс] / Тарас Кремінь ; [інтерв'ю вела] Олеся Котубей // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2023. – 27 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://suspihne.media/culture/643194-ukrainska-mova-stala-panivnou-ale-ce-ne-oznaczae-so-mi-vze-vigrali-bitvu-za-movu-movnij-ombudsmen-taras-kremen/>.

Уповноважений із захисту державної мови про те, як змінилося ставлення до української мови серед українців на другому році війни, порушення мовного законодавства, роботу представників уповноваженого в різних регіонах України, студентських мовних омбудсменів, українську мову на окупованих територіях, на фронті, головні пріоритети в роботі на наступний рік.

Відновлення та збереження національної пам'яті

Див. № 58, 118, 126.

Декомунізація, подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

44. Бесараб, Тетяна. У Дніпрі Катеринославський бульвар отримав нову назву [Кельнський] [Електронний ресурс] / Тетяна Бесараб // Весті.UA : [сайт]. – 2023. – 20 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.12.2023.

<https://vesti.ua/uk/pridneprove-uk/v-dnepre-ekaterinoslavskij-bulvar-poluchil-novoe-nazvanie>.

45. Губіна, Марина. Ленінопад: як це було [Електронний ресурс] : [про повалення пам'ятників Володимиру Леніну в Україні у 1990–2014 роках] / Марина Губіна // Сенсор: медіа про культуру : [сайт]. – 2023. – 10 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.12.2023.

<https://sensormedia.com.ua/culture/leninopad-ia-k-tse-bulo/>.

46. У Скороходівській громаді Полтавського району [Полтавської обл.] перейменували 48 вулиць [Електронний ресурс] / Полтав. офіс УІНП // Укр. погляд : [інтернет-вид.]. – 2023. – 20 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 20.12.2023.

<http://ukrpohliad.org/national-memory/u-skorohodivskij-gromadi-poltavskogo-rajonu-perejmenuvaly-48-vulyts.html>.

47. У Чутівській громаді Полтавщини перейменовано 25 вулиць [Електронний ресурс] / Полтав. офіс УІНП // Укр. погляд : [інтернет-вид.]. – 2023. – 2 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<http://ukrpohliad.org/national-memory/u-chutivskij-gromadi-poltavshhynu-perejmenovano-25-vulyts.html>.

48. Чорна, Світлана. Червоноград раніше називався Христинопіль, а Павлоград – Матвіївка [Електронний ресурс] : УІНП [Український інститут національної пам'яті відповідно до вимог Закону України «Про засудження та заборону пропаганди імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії»] презентував перші фахові висновки Експертної комісії з питань визначення належності об'єктів до символіки російської імперської політики / Світлана Чорна // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 5 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.12.2023.
<http://www.golos.com.ua/article/375415>.

49. Щорс всьо: у Києві демонтували пам'ятник більшовицькому командирі. Фото [Електронний ресурс] : [історія пам'ятника та передісторія його знесення] // Новинарня : [сайт]. – 2023. – 9 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.
<https://novynarnia.com/2023/12/09/shhors-vsyo/>¹.
Див. № 170, 178.

Персоналії діячів української культури

50. Карпенко, Діана. Серіал та курси з української. Як киянка популяризує Україну в Польщі [Електронний ресурс] : [засновниця артхутора «Обирок», директорка фестивалю «Кіносарай» про свою творчу діяльність в Україні та Польщі] / Діана Карпенко ; [записала] Христина Гоголь // Твоє місто: медіа-хаб : [портал]. – 2023. – 13 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 14.12.2023.
https://tvoemisto.tv/exclusive/naybilsha_kryza_v_emigratsii_zneosoblenist_lyudyny_istoriya_diany_karpenko_158236.html.

51. Рева, Лариса. Про себе, про час і про нинішню війну / Лариса Рева // Вісн. Книжк. палати. – 2023. – № 10. – С. 47–52.
<http://visnyk.ukrbook.net/issue/view/17321>.

Філологиня, член-кореспондентка Нац. академії вищої освіти України, членкиня НСКрУ про свій науковий доробок, а також про ідентичність нації, культуру загалом, культурне життя як форму спротиву ворогові та літературний процес ХХІ ст.

52. «Цілую землю». До 150-річчя уродження Полтавщини, поета, художника, історика Миколи Філянського [Електронний ресурс] / підгот. Юлія Новоселецька // Укр. погляд : [інтернет-вид.]. – 2023. – 19 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

---

¹У Києві демонтували пам'ятник учасникам більшовицького повстання [1918 року] [Електронний ресурс] / підгот. Андрій Стадник // Дзеркало тижня. Україна : [інтернет-версія]. 2023. 23 груд. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 25.12.2023. <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/u-kijevi-demontuvali-pamjatnik-uchasnikam-bilshovitskoho-povstannja.html>; У Києві – мінус ще один радянський пам'ятник: цього разу «декомунізували» бронепоезд «Тарашанець» [Електронний ресурс] // Новинарня : [сайт]. 2023. 16 груд. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 28.12.2023. <https://novynarnia.com/2023/12/16/u-kyjevi-minus-shhe-odyn-radyanskyj-pamyatnyk-czogo-razu-dekomunizovali-bronepoyezd-tarashhenez/>.

<http://ukrpohliad.org/national-memory/tsiluyu-zemlyu-do-150-richchya-urozhentsya-poltavshhyny-poeta-hudozhnyka-istoryka-mykoly-filyanskogo.html>.

Творчий та життєвий шлях українського поета, художника, історика, музейного діяча М. Філянського (1873–1938).

53. Шумілова, Анжела. Українське питання в історико-культурній спадщині письменника-патріота І. Нечуя-Левицького: джерелознавчі спостереження (до 185-річчя від дня народження) / Анжела Шумілова // Вісн. Книжк. палати. – 2023. – № 11. – С. 49–52; № 12. – С. 22–28.

<http://visnyk.ukrbook.net/issue/archive>.

Див. № 109.

ШЕВЧЕНКІАНА

Див. № 144, 182.

Присудження премій, нагород та інших відзнак у галузі культури

54. Білаш, Ксенія. Директорка [столичного Національного] музею [мистецтв ім. Богдана та Варвари] Ханенків [Юлія Ваганова] отримала італійську премію Laurentum за порятунок культурної спадщини [Електронний ресурс] : музей також номінували на премію Європейський музей року / Ксенія Білаш // LB.ua : [сайт]. – 2023. – 16 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.12.2023.

https://lb.ua/culture/2023/12/16/589320_direktorka_muzeyu_hanenkiv_otrimala.html

55. Визначені лауреати Всеукраїнської [літературно-мистецької] премії [імені] братів [Богдана і Левка] Лепких за 2023 рік [Електронний ресурс] // Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2023. – 15 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

<https://litgazeta.com.ua/news/vyznacheni-laureaty-vseukrainskoi-premii-brativ-lepkikh-za-2023-rik/>.

56. Визначені лауреати літературно-мистецької премії Кабінету Міністрів України імені Лесі Українки [за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва] [Електронний ресурс] // Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2023. – 15 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

<https://litgazeta.com.ua/news/vyznacheni-laureaty-literaturno-mystetskoi-premii-kabinetu-ministriv-ukrainy-imeni-lesi-ukrayinky/>.¹

57. Визначені лауреати Симоненківської премії [Всеукраїнської літературної премії ім. Василя Симоненка] 2023 року [Електронний ресурс] // Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2023. – 5 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.12.2023.

¹Книга про родину з Київщини здобула премію імені Лесі Українки [Електронний ресурс] : премію за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва присуджують щороку до дня народження Лесі Українки : [про лауреатів 2023 року] // Інформ. агенція «Погляд» : [сайт]. 2023. 18 груд. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 18.12.2023.

<https://poglyad.tv/kniga-pro-rodinu-z-kiyivshchini-zdobula-premiyu-imeni-lesi-ukrayinky-article>.

<https://litgazeta.com.ua/news/vyznacheni-laureaty-symonenkivskoi-premii-2023-roku/>.

58. Головань, Дарина. Ющенку вручили медаль Гарета Джонса за поширення правди про Голодомор [Електронний ресурс] / Дарина Головань // Читомо: культура читання та мистецтво книговидавництва : [портал]. – 2023. – 20 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.12.2023.

<https://chytomo.com/iushchenku-vruchyly-medal-gareta-dzhonsa-za-poshyrennia-pravdy-pro-holodomor/>.

Про нагородження третього Президента України В. Ющенка відзнакою «Медаль Гарета Джонса. Правда і Честь», заснованою Інститутом журналістики Київського нац. університету ім. Т. Шевченка, та інших нагороджених цього року та попередніх років.

59. Лауреатом премії імені [Юрія] Шевельова [за найкращу українську книжку есеїстики 2023 р.] став Олександр Михед [Електронний ресурс] // Новинарня : [сайт]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://novynarnia.com/2023/12/18/laureatom-premiyi-imeni-shevelova-stav-oleksandr-myhed/>.

60. На Вінниччині назвали лауреатів премії [ім. Миколи] Леонтовича [за визначні заслуги в розвитку музичного і хорового мистецтва, а також популяризацію творчості композитора] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3796416-na-vinniccini-nazvali-laureativ-premii-leontovica.html>.

61. Названі лауреати Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Івана Дробного 2023 року [Електронний ресурс] // Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

<https://litgazeta.com.ua/news/nazvani-laureaty-vseukrainskoi-literaturno-mystetskoi-premii-imeni-ivana-drobnoho-2023-roku/>.

62. Орлова, Юлія. Три книжки видавництва Vivat здобули перемогу у премії [порталу] GoodReads Книга року 2023 [Електронний ресурс] / Юлія Орлова // LB.ua : [сайт]. – 2023. – 8 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.12.2023.

https://lb.ua/blog/yulia_olrova/588060_tri_knizhki_vidavnitstva_vivat_zdobuli.html.

63. Панасюк, Тетяна. Премію імені Федора Гощука присудили композитору з Костополя [Віктору Зданюку] [Електронний ресурс] : на Рівненщині засідав комітет з присудження обласної премії в галузі народного хорового мистецтва імені Федора Гощука / Тетяна Панасюк // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 2 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/190645>.

64. Посол культурної дипломатії: волинському Фаберже вручили міжнародну відзнаку [Електронний ресурс] / [Володимир. міська рада] // Волин.

новини : інформ. агентство : [сайт]. – 2023. – 15 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 15.12.2023.

<https://www.volynnews.com/news/all/posol-kulturnoyi-dyplomatiyi-volynskomu-fabertzhe-vruchyly-mizhnarodnu-vidznaku/>.

Про нагородження з.м.н.тв. України А. Бойка міжнародною відзнакою «Посол культурної дипломатії».

65. Скрипник, Віктор. У Вінниці назвали лауреатів премії імені Степана Руданського [Електронний ресурс] : Всеукраїнську [літературну] премію імені Степана Руданського започаткували його земляки, а фінансує обласна рада : [про щогорічних лауреатів] / Віктор Скрипник // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 21 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/192232>.

66. Телішевська, Софія. ВВС [Україна] оголосила переможців [літературної] премії «Книга року ВВС» [за 2023 р.] [Електронний ресурс] / Софія Телішевська // Бабель : [сайт]. – 2023. – 14 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<https://babel.ua/news/101790-vvs-ogolosila-peremozhciv-premiji-kniga-roku>.

67. У Білій Церкві [Київська обл.] визначили лауреатів літературно-мистецької премії ім. І. С. Нечуя-Левицького [Електронний ресурс] // Моя Київщина : [портал]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.12.2023.

<https://mykyivregion.com.ua/news/u-bilii-cerkvi-viznacili-laureativ-literaturno-misteckoyi-premiyi-im-is-necuya-levickogo>.

Культура етносів України. Діяльність національно-культурних товариств (об'єднань)

68. Натикач, Людмила. Лунає пісня – живе народ [Електронний ресурс] : нещодавно виповнилося 25 років відомому не тільки на Житомирщині та в Україні, а й за кордоном польському аматорському камерному хору імені Юліуша Зарембського : [про історію створення колективу, його керівника – з.п.к. України та з.д.к. Польщі І. Красовського, святковий концерт у Польському домі м. Житомира] / Людмила Натикач // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 23 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/article/375835>.

Див. № 81, 85.

Українці за кордоном. Культура українського зарубіжжя

69. Закриття 2023 навчального року Української школи Українського культурного товариства ПРОСВІТА [в Аргентині] [Електронний ресурс] : [про захід] // Стожари : сайт укр. діаспори. – 2023. – 4 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://svitua.org/2023/12/04/zakryttya-2023-navchalnogo-roku-ukrayinskoyi-shkoly-ukrayinskogo-kulturnogo-tovarystva-prosvita/>.

70. Ризький український народний театр показав нову виставу [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2023. – 9 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 11.12.2023.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3797943-rizkiy-ukrainskij-narodnij-teatr-pokazav-novu-vistavu.html>.

Прем'єра вистави «„Мазена”. Останнє кохання» за п'єсою В. Петранюка у Ризькому укр. народному театрі (Латвія). Режисерка – М. Семенова.

71. Українці діаспори з 15 країн Європи [у м. Празі (Чехія)] говорили як протидіяти російським впливам та дезінформації [Електронний ресурс] : [про експертів та учасників дискусії] // Стожари : сайт укр. діаспори. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://svitua.org/2023/12/04/ukrayinczi-diaspory-z-15-krayin-yevropy-govoryly-yak-protydiyaty-rosijskym-vplyvam-ta-dezinformacziyi/>.

72. У Нідерландах відбувся перший Форум української громади [Електронний ресурс] : [про подію] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2023. – 11 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 12.12.2023.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3798724-u-niderlandah-vidbuvsya-persij-forum-ukrainskoi-gromadi.html>.

73. У Ризі [Латвія] підбили підсумки XI Фестивалю української творчої молоді «Балтійські зорі» [Електронний ресурс] : [про учасників, склад журі та підсумки проведення фестивалю] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3801740-u-rizi-pidbili-pidsumki-xi-festivalu-ukrainskoi-tvorcoi-molodi-baltijski-zori.html>.

Див. № 15, 19, 24.

ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ

Регіональна культурна політика, культурно-мистецьке життя громад

74. Неїжмак, Василь. У родовому гнізді [українського просвітителя-гуманіста, філософа, богослова, поета, педагога, музиканта] Григорія Сковороди [1722–1794] відзначили його 301-річчя [Електронний ресурс] : у селищі Чорнухи на Полтавщині, де понад три століття тому народився майбутній неперевершений філософ і просвітитель, відбулися заходи на пошанування видатного земляка / Василь Неїжмак // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 4 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/article/375411>.

75. Подоляк, Лілія. Підтримуємо культурний обмін та відчуваємо міжнародну підтримку: підсумки 2023 року для одеського мистецтва [Електронний ресурс] : [за повідомленням Одеської ОВА] / Лілія Подоляк //

UNN. Інформ. агентство Укр. Нац. Новини : [сайт]. – 2023. – 25 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.12.2023.

<https://unn.ua/news/pidtrymuemo-kulturnyi-obmin-ta-vidchuvaiemo-mizhnatsionalnu-pidtrymku-pidsumky-2023-roku-dlia-odeskoho-mystetstva>.

Див. № 76.

Фінансова діяльність, матеріально-технічне забезпечення

76. Бюджет – 2024: як у наступному році фінансуватимуть культуру Волині [Електронний ресурс] : [коментар директора департаменту культури, молоді та спорту облдержадміністрації Олександра Хвіщука] // Волин. новини : інформ. агентство : [сайт]. – 2023. – 5 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.12.2023.

<https://www.volynnews.com/news/all/biudzhhet-2024-ia-k-u-nastupnomu-rotsi-finansuvatymut-kulturu-volyni/>.

77. В Україні через російську агресію постраждало 1750 об'єктів культурної інфраструктури – Мінкульт [Міністерство культури та інформаційної політики України] [Електронний ресурс] / підгот. Софія Коротуненко // Дзеркало тижня. Україна : [інтернет-версія]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/v-ukrajini-cherez-rosijsku-ahresiju-postrazhdalo-1750-objektiv-kulturnoji-infrastrukturi-minkult.html>.

78. Здоровило, Тарас. Держава заборгувала 45 мільйонів гривень Українському інституту книги [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2023. – 26 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/180461/>.

Про відсутність коштів на оплату проєктів, створених у 2023 р., та звернення до міністра фінансів та голови Державної казначейської служби України з цього питання.¹

79. Шрамко, Юлія. Скільки музеїв та театрів зазнали збитків через вторгнення РФ – відповідь Мінкульту [Міністерства культури та інформаційної політики України] [Електронний ресурс] / Юлія Шрамко // UNN. Інформ. агентство Укр. Нац. Новини : [сайт]. – 2023. – 5 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.

<https://unn.ua/news/skilky-muzeiv-ta-teatriv-zaznaly-zbytkiv-cherez-viinu-vidpovid-minkultu>.

Український культурний фонд

80. Український культурний фонд [у м. Києві] презентував Стратегію діяльності на 2024–2027 роки [Електронний ресурс] // Детектор медіа : [інтернет-

---

¹Кабацій, Марія. Держава почала погашення боргу за проєктами, підтриманими Українським інститутом книги [Електронний ресурс] : [за повідомленням директорки УІК Олександри Коваль] / Марія Кабацій // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. 2023. 27 груд. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 28.12.2023. <https://lifepravda.com.ua/culture/2023/12/27/258552/>.

вид.]. – 2023. – 7 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 08.12.2023.

<https://detector.media/infospace/article/220337/2023-12-07-ukrainskyy-kulturnyy-fond-prezentuvav-strategiyu-diyalnosti-na-2024-2027-roky/>.

Правові питання галузі

81. Дикалюк, Маргарита. «Без змін та уточнень нацменшиною стали б самі українці» – Рада ухвалила закон для євроінтеграції [Електронний ресурс] / Маргарита Дикалюк // Укр. тижень : [інтернет-журн.]. – 2023. – 11 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 12.12.2023.

<https://tyzhden.ua/bez-zmin-ta-utochnen-natsmenshynoiu-staly-b-sami-ukraintsi-rada-ukhvalyla-zakon-dlia-ievrointehratsii/>.

Про ухвалення Верховною Радою України законопроекту № 10288-1 про внесення змін до деяких законів України щодо врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів щодо прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах.

82. На Кіровоградщині суд визначив власників 11 історичних пам'яток [Електронний ресурс] : [про рішення Кіровоградського окружного адміністративного суду зобов'язати департамент культури та туризму Кіровоградської обласної військової адміністрації та Аджамську сільраду взяти на баланс 11 курганів, які знаходяться на території Аджамської громади Кропивницького району, з метою збереження культурної спадщини] // Інформ. портал «Гречка» : [сайт]. – 2023. – 8 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 08.12.2023.

<https://gre4ka.info/suspilstvo/na-kirovogradshhyni-sud-vyznachyv-vlasnykiv-11-istorychnyh-pamyatok/>.

83. Онищук, Михайло. Авторське право: боротьба з піратством і плагіатом у цифрову добу (морально-психологічний аспект) : [зокрема про піратство у видавничій сфері] / Михайло Онищук, Лариса Татарінова // Вісн. Книжк. палати. – 2023. – № 10. – С. 9–19.

<http://visnyk.ukrbook.net/issue/view/17321>.

84. Розкладай, Ігор. Очевидне чи неочевидне: чому Закон «Про медіа» не регулює саморегуляцію [Електронний ресурс] / Ігор Розкладай // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2023. – 28 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

<https://detector.media/community/article/221110/2023-12-28-ochevydne-chy-neochevydne-chomu-zakon-pro-media-ne-regulyuie-samoregulyatsiyu/>.

Допис заступника директора, головного експерта із медійного права та модерації контенту в соціальних мережах Центру демократії та верховенства права.

85. Сисак, Ірина. «Відкладена русифікація»: як закон про нацменшини може змінити мовне законодавство та чому його ухвалення вимагає ЄС [Електронний ресурс] / Ірина Сисак, Зоряна Степаненко // Радіо Свобода : [сайт]. –

2023. – 1 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<https://www.radiosvoboda.org/a/yak-zakon-pro-natsmenshynu-mozhe-zminyty-movne-zakonodavstvo/32703127.html>.

86. Скотнікова, Ольга. Будинок Ігоря Сікорського у Києві, мають негайно відреставрувати: рішення суду [Електронний ресурс] : Шостий апеляційний адміністративний суд зобов'язав Міністерство оборони України привести будинок авіаконструктора Ігоря Сікорського в Києві в належний стан / Ольга Скотнікова // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 7 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92086/>.¹

87. Федорів, Ірина. Останній шанс захистити Софію [Національний заповідник «Софія Київська»]: чому пам'ятка ЮНЕСКО опинилася під загрозою? [Електронний ресурс] / Ірина Федорів // LB.ua : [сайт]. – 2023. – 22 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.12.2023.

https://lb.ua/news/2023/12/22/590224_ostanniy_shans_zahistiti_sofiyu_chomu.html.

Про хід судових розглядів щодо забудови у буферній зоні заповідника та чергове оскарження рішення першої інстанції у Шостому апеляційному адміністративному суді.

88. Черкасець, Олена. [Пам'ятка архітектури місцевого значення] Садиба Терещенків у Києві [після судових спорів] повернута громаді [Електронний ресурс] / Олена Черкасець // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2023. – 16 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/164/180227/>.

Див. № 1, 119.

Освіта. Кадри

Навчальні заклади культури (спеціалізовані школи, коледжі, вищі заклади освіти)

89. Лобачова, Людмила. У Житомирі відкрилася виставка юної місцевої художниці [Електронний ресурс] : [персональну виставку] «Світ натхнення» [студентки Житомирського фахового коледжу культури та мистецтв ім. Івана Огієнка] Вероніки Букати представили у Житомирському обласному літературному музеї / Людмила Лобачова // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 19 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/192041>.

Див. № 92.

---

¹Демченко, Марія. [Окружний адміністративний] Суд [м. Києва] зобов'язав Міноборони відреставрувати будинок Сікорського [– пам'ятку національного значення на вул. Ярославів Вал, 156] [Електронний ресурс] : будівля перебуває на балансі міністерства з 2016 року / Марія Демченко // Хмарочос : кiev. міськ. журн. : [інтернет-вид.]. 2023. 8 груд. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 08.12.2023. <https://hmarochos.kiev.ua/2023/12/08/sud-zobov'yazav-minoborony-vidrestavruvaty-budynok-sikorskogo/>.

Початкова мистецька освіта

90. Катаєва, Марія. Київська дитяча школа мистецтв імені [Стефана] Турчака відзначила 55-річчя [Електронний ресурс] : на честь поважної дати у закладі влаштували виставку та концертну програму / Марія Катаєва // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 17 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92499/>.

91. Неїжмак, Василь. Юний бандурист із Полтавщини переміг на міжнародному конкурсі [Електронний ресурс] : вихованця Великобагачанської дитячої музичної школи [Полтавська обл.] Матвія Абашніка визнали одним із переможців міжнародного конкурсу гри на національних музичних інструментах Muzikos burtaі 2023 [м. Клайпеда (Литва)] / Василь Неїжмак // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/191939>.

Див. № 21, 60.

Кадри

92. Минтус, Людмила. «Якби можна було, я б виткала великий рушник, аби вберегти Україну». Як майстриня із Сумщини понад сорок років береже давнє крелевецьке ткацтво [Електронний ресурс] / Людмила Минтус ; [розмовляла] Марія Лаврів // #ШоТам : [сайт]. – 2023. – 7 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 08.12.2023.

<https://shotam.info/yakby-mozhna-bulo-ia-b-vytkala-velykyy-rushnyk-aby-vberehty-ukrainu-yak-maystrynia-iz-sumshchyny-ponad-sorok-rokiv-berezhe-davnie-krolevetske-tkatstvo/>.

Майстриня, викладачка Крелевецького вищого професійного училища (Сумська обл.) про педагогічну та творчу діяльність.

Див. № 33, 54, 195.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

93. 43 країни світу [на заключній сесії Ради міністрів ОБСЄ] ухвалили заяву до 90-х роковин Голодомору [Електронний ресурс] // Новинарня : [сайт]. – 2023. – 1 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<https://novynarnia.com/2023/12/01/43-krayiny-svitu-uhvalyly-zayavu-do-90-h-rokovyn-golodomoru/>.

94. Безбар'єрні літературні проекти розвиватимуть Україна і Німеччина [Електронний ресурс] : Україна і Німеччина посилюватимуть співпрацю щодо захисту культурної спадщини та розвиватимуть безбар'єрні літературні проекти : [про онлайн-зустріч т.в.о. міністра культури та інформаційної політики України

Ростислава Карандєєва з Уповноваженою з питань культури та медіа Уряду Федеративної Республіки Німеччина Клавдією Рот] / підгот. Оксана Синиця // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/191991>.

95. Безпала, Галина. Війна в Україні. Німецькомовний світ на підтримку українських наукових співтовариств [Електронний ресурс] / Галина Безпала // Бібл. вісн. – 2023. – № 4. – С. 129–134. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_25.

Про напрями міжнародної співпраці, взаємодії і підтримки німецькомовним світом українських наукових співтовариств в умовах воєнного стану в Україні.

Див. № 15, 18, 19, 23, 50, 64, 66.

Український інститут

Див. № 6.

Міжнародні фестивалі, конкурси, свята, дні культури, конференції, конгреси, міждисциплінарні проєкти

96. Стефанців, Мирослав. Руслан Марцінків: Маємо справді унікальний фестиваль, який майже півтора десятиліття єднає в коляді українців і світ [Електронний ресурс] / Мирослав Стефанців // Галичина : [інтернет-версія]. – 2023. – 27 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<https://galychyna.if.ua/analytic/ruslan-martsinkiv-mayemo-spravdi-unikalniy-festival-yakiy-mayzhe-pivtora-desyatilittya-yednaye-v-kolyadi-ukrayintsiv-i-svit/>.

Про хід, учасників та програму XV Міжнародного різдвяного фестивалю «Коляда на Майзлях» у м. Івано-Франківську.

НАРОДНА ТВОРЧИСТЬ. АМАТОРСТВО

Фольклор

97. Ярмоленко, Наталія. [Рецензія] Українська фольклористична енциклопедія / [голов. ред. Г. Скрипник] ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ, 2019. 840 с. [Електронний ресурс] / Наталія Ярмоленко // Нар. творчість та етнологія: [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 110–112. – Рец. на кн.: Українська фольклористична енциклопедія / [голов. ред. Г. Скрипник] ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ, 2019. 840 с. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.12.2023.

<https://nte.etnolog.org.ua/2023-rik/4>.

Див. № 33, 96.

Народні свята та обряди

98. Горошко-Погорецька, Леся. Повідомлення «Вода в обрядовості українців: фрагменти звичаєво-обрядової культури» [Електронний ресурс] / Леся Горошко-Погорецька // Нар. творчість та етнологія: [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 95–97. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.12.2023.

<https://nte.etnolog.org.ua/2023-rik/4>.

99. Котубей, Олеся. Щедрий вечір, або Маланка віднині 31 грудня: про українські традиції свята [Електронний ресурс] / Олеся Котубей // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2023. – 29 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 30.12.2023.

<https://suspilne.media/culture/648406-sedrij-vecir-abo-malanka-vidnini-31-grudna-pro-ukrainski-tradiciji-svata/>.

100. Нестерова, Ангеліна. Там небесна зірка сяє, срібним світлом грає [Електронний ресурс] : розмова із керівницею зразкового фольклорного гурту «Джерельце», етнографинею, фольклористкою і волонтеркою Ангеліною Нестеровою / Ангеліна Нестерова ; [інтерв'ю записала] Оксана Лук'яненко // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 23 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/article/375858>.

Керівниця зразкового фольклорного гурту «Джерельце» (м. Житомир), засновниця фестивалю «Янголи віниують», етнографиня, фольклористка, волонтерка про збереження і відродження традицій та обрядів, пов'язаних із зимовими святами, про Різдво і Коляди на Поліссі та пов'язані з ними спогади дитинства, діяльність волонтерської майстерні «Свій за свого».

Див. № 20, 30.

Творчі звіти, конкурси, фестивалі, свята мистецтв

101. Тихонова, Катерина. Свіжий подих Fresh time. Перший концерт за час війни [Електронний ресурс] / Катерина Тихонова ; [розмовляв] Руслан Підгорний // Юж. правда : [інтернет-версія]. – 2023. – 5 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.

<http://www.up.mk.ua/ru/articles/123333>.

Керівниця зразкового вокального ансамблю Fresh time Обласного палацу культури (м. Миколаїв) про звітний концерт колективу, його історію, творчу діяльність та плани.

Див. № 16, 22.

Міжнародне співробітництво

102. Чечель, Людмила. Майстриня з України [Ольга Машевська] прикрасила будинок у Люксембурзі муралом із самчиківським розписом [Електронний ресурс] / Людмила Чечель // Україна молода : [інтернет-версія]. –

2023. – 13 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.12.2023.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/3885/2006/180134/>.

Міжнародні фестивалі, конкурси, свята, виставки

103. Здоровило, Тарас. «Свято талантів. Зоряний шлях»: юні пісочні художниці [Анна та Софія Троцан] з Бучі [Київська обл.] перемогли на Міжнародному конкурсі [«Свято талантів. Зоряний шлях»] [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2023. – 2 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/179951/>.

Див. № 73, 91.

Види і жанри аматорства

Образотворче аматорство та народні художні промисли

104. У Києві встановили унікальну 120-кілограмову мозаїку, присвячену ППО. Фото [Електронний ресурс] : [про мозаїку «Запакуй небо», створену учнями студії мозаїки «Цілісно» за ескізом Тетяни Міхальнової] // Новинарня : [сайт]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://novynarnia.com/2023/12/25/u-kyievi-vstanovyly-unikalnu-120-kilogramovu-mozayiku-prysvyachenu-ppo-foto/>.

Див. № 36, 102.

Виставки

105. «Жахливі квіти війни» [Електронний ресурс] : виставка [художника-аматора Василя Чайковського] з такою назвою відкрилася в Центрі культури та дозвілля селища Любешів [Волинська обл.] // Волинь-нова : [інтернет-версія]. – 2023. – 2 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<https://www.volyn.com.ua/news/258308-zhakhlyvi-kvity-viiny>.

106. Нитка, Василь. В Ужгородському скансені [Закарпатському музеї народної архітектури і побуту] – виставка вишивки [«Тобі, моя Україно!» вишивальниці] Ольги Уманець [Електронний ресурс] : її твори зберігаються у приватних колекціях України, США, Японії, Великобританії, Німеччини, Китаю, Швейцарії... / Василь Нитка // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 25 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/192493>.

Персоналії

107. Олійник, Валентина. Мисткиня Тетяна Чеховська-Косцова допомагає ЗСУ власноруч створеними ляльками-мотанками [Електронний ресурс] /

Валентина Олійник // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2023. – 27 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.
<https://umoloda.kyiv.ua/number/3887/188/180458/>.

Про волонтерську та творчу діяльність мисткині Т. Чеховської-Косцової.

Музичне аматорство

108. Народній хоровій капелі «Дніпро» – 180! [Електронний ресурс] / за інформацією пресрелізу // Музика : [інтернет-журн.]. – 2023. – 20 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.12.2023.

<https://mus.art.co.ua/narodniy-khoroviy-kapecti-dnipro-180/>.

Про історію створення та творчість Народної хорової капели «Дніпро» Київського нац. університету ім. Т. Шевченка, а також концерт колективу з нагоди ювілею у НМАУ (м. Київ).

Див. № 13, 19, 21, 22, 60, 63, 68, 73, 96, 101.

Театральне аматорство

Див. № 37, 70.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО. ЧИТАННЯ

Новації в бібліотеках

Див. № 117.

Історія бібліотечної справи в Україні

109. Александрова, Галина. Служіння культурі, науці, бібліотечній справі: Микола Ілліч Стороженко [1836–1906] [Електронний ресурс] : [про бібліотечну діяльність історика літератури, шекспірознавця, шевченкознавця] / Галина Александрова // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 41–52. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_6.

110. Дзира, Олеся. Читацьке обличчя спецфонду Центральної наукової бібліотеки Академії наук УРСР [нині Національної бібліотеки України ім. Володимира Вернадського (м. Київ)] кінця 1960–1970-х років [Електронний ресурс] / Олеся Дзира // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 16–29. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_4.

Див. № 123.

Міжнародне співробітництво в галузі бібліотечної справи

111. 30 тисяч книг польських авторів – для українських бібліотек [Електронний ресурс] // Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2023. – 15 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

<https://litgazeta.com.ua/news/30-tysiach-knyh-polskykh-avtoriv-dlia-ukrainskykh-bibliotek/>.

Про реалізацію в бібліотеках України пілотного проєкту «Польська книжкова полиця».

112. Божок, Сніжана. Незламні бібліотеки: 25 тисяч книжок [для дорослих, підлітків та дітей англійською мовою] із Лондона прибули до Києва [Електронний ресурс] : книжки вже готують до відправки у бібліотеки по всій Україні / Сніжана Божок // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 17 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92493/>.

113. Ропасєва, Жанна. У Японії [м. Кобе у межах ініціативи «Українська книжкова полиця»] відкрили українську бібліотеку [Електронний ресурс] / Жанна Ропасєва // bit.ua : [онлайн-журн.]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.12.2023.

<https://bit.ua/2023/12/u-yaponiyi-vidkryly-ukrayinsku-biblioteku/>.

114. Файберг, Ірина. Наближаємо перемогу: наш інформаційний фронт [Електронний ресурс] / Ірина Файберг // Бібліосвіт : інформ. вісн. [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 44–48. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://drive.google.com/file/d/1i40sbTEiP91eupvZ2FfW0qnV7eACIGtS/view>.

Досвід співробітництва Дніпропетровської обл. бібліотеки для молоді з європейськими бібліотеками, зокрема з Нац. бібліотекою Латвії, у межах пілотного проєкту «Розкажи світу», метою якого є поширення у закордонних спільнотах правдивої інформації про події в Україні.

**Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука.
Комунікація. Актуальні питання збереження
та інноваційного розвитку наукових бібліотек»
(3–5 жовт. 2023 р., НБУВ, м. Київ)**

115. Бондар, Наталія. Давнє українське книговидавництво в оптиці сьогодення: до 450-ліття заснування першої української друкарні Івана Федоровича у Львові [Електронний ресурс] : [про хід та учасників круглого столу] / Наталія Бондар, Юлія Рудакова // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 123–125. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_24.

116. Вакульчук, Ольга. Преса в контексті бібліотекознавчих, бібліографознавчих та джерелознавчих досліджень [Електронний ресурс] : [про хід та учасників секції] / Ольга Вакульчук // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 115–117. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_20.

117. Василенко, Ольга. Збереження та інноваційний розвиток бібліотек у сучасних умовах [Електронний ресурс] : [про хід та учасників конференції] / Ольга Василенко, Людмила Дем'янюк // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 80–86. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_10.

118. Дем'янюк, Людмила. Гарет Джонс: постать журналіста у дослідженні історії Голодомору в Україні [Електронний ресурс] : [про хід та учасників круглого столу в межах конференції] / Людмила Дем'янюк, Галина Безпала // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 119–122. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_22.

119. Закіров, Марат. Науково-інформаційні ресурси наукових бібліотек у системі соціально-правових комунікацій [Електронний ресурс]: [про хід та учасників секції] / Марат Закіров // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 94–96. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_13.

120. Івченко, Лариса. Музична культура і музичні фонди бібліотек та архівів в умовах сьогодення: до 100-річчя журналу «Музика» [Електронний ресурс] : [про хід та учасників секції] / Лариса Івченко, Людмила Руденко // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 111–115. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_19.

121. Клименко, Оксана. Бібліотечно-інформаційний комплекс: сучасні пріоритети організації та управління [Електронний ресурс] : [про хід та учасників секції] // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 86–91. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_11.

122. Коваль, Тетяна. Сучасні тенденції формування, збереження, дослідження рукописних фондів [Електронний ресурс] : [про хід та учасників секції] / Тетяна Коваль, Ольга Степченко // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 102–105. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_16.

123. Ковальчук, Галина. Українська книговидавнича періодика: до 100-річчя журналу «Бібліологічні вісті» [Електронний ресурс] : [про хід та учасників секції] / Галина Ковальчук, Тетяна Мяскова // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 99–102. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_15.

124. Ковтанюк, Юрій. Актуальні проблеми збереження бібліотечних та архівних фондів, що становлять культурне надбання України [Електронний ресурс] : [про хід та учасників секції] / Юрій Ковтанюк, Любов Затока // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 96–99. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_14.

125. Лобузін, Катерина. Цифрові ресурси та сервіси наукової бібліотеки [Електронний ресурс] : [про хід та учасників секції] / Катерина Лобузін, Сергій Гарагуля, Людмила Коновал // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 91–93. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_12.

126. Луцюк, Любомир. «На жаль, не зможу ніколи зустрітися з Гаретом Джонсом» [Електронний ресурс] / Любомир Луцюк ; [інтерв'ю вів] Олександр Москалець // Бібл. вісн. – 2023. – № 4. – С. 126–128. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_25.

Професор Королівського військового коледжу Канади, науковий співробітник кафедри українських досліджень Університету Торонто про поширення історичної правди про Голодомор 1932–1933 рр. в Україні та увічнення ім'я його дослідника Г. Джонса. Віртуальне інтерв'ю під час засідання круглого столу на тему «Гарет Джонс: постать журналіста у дослідженні історії Голодомору» в межах конференції. А також про відкриття меморіальної дошки на честь Г. Джонса на вході до головної читальної зали філії № 1 НБУВ (м. Київ).

127. Плющик, Оксана. Українська біографіка в контексті наукових і культурних зв'язків країн і народів Центрально-Східної Європи [Електронний ресурс] : [про хід та учасників секції] / Оксана Плющик, Богдан Братусь // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 105–108. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_17.

128. Удовик, Володимир. Роль інституту президентства у кризові часи: український та зарубіжний досвід [Електронний ресурс] : [про хід та учасників круглого столу] / Володимир Удовик // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 122–123. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_23.

129. Черноіваненко, Віталій. Юдаїка в бібліотеках, архівах і музеях України [Електронний ресурс] : [про хід та учасників семінару] / Віталій Черноіваненко, Тетяна Батанова // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 117–119. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_21.

130. Яременко, Лідія. Архіви і наука: потенціал, інновації, професійні компетенції [Електронний ресурс] : [про хід та учасників секції] / Лідія Яременко, Оксана Січова, Олена Загорецька // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 108–111. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_18.

Робота бібліотек інших країн

131. Ilshammar, Lars. The meaning of a National library = Значення Національної бібліотеки [Електронний ресурс] / Lars Ilshammar // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 70–75. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Текст англ. мовою. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_8.

Про сучасні виклики та перспективи, з якими стикається Нац. бібліотека Швеції у контексті змінюваного культурного, інформаційного та політичного ландшафтів, та вплив глобалізації, цифровізації та змін у визначенні національної ідентичності на роботу та стратегії бібліотеки.

132. Ляховська, Наталія. Молодіжні бібліотеки світу – лідери в наданні послуг для молоді: розвиток, проактивність, самовдосконалення [Електронний ресурс] : [про досвід діяльності західноєвропейських бібліотек, а також Національної бібліотеки для дітей та молоді Республіки Корея] / Наталія Ляховська, Тетяна Сопова // Бібліосвіт : інформ. вісн. [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 19–37. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://drive.google.com/file/d/1i40sbTEiP91eupvZ2FfW0qnV7eACIGtS/view>.

Організація та управління в галузі бібліотечної справи

Див. № 140.

Мережа та типи бібліотек

Національні бібліотеки

133. Асадчева, Тетяна. Київський зошит: відомий поет-пісняр [народний артист України Андрій Демиденко] представив у столиці [Національній бібліотеці України ім. Ярослава Мудрого] свою нову збірку [«Київський зошит»] [Електронний ресурс] / Тетяна Асадчева // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 14 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 15.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92386/>.

Див. № 35, 110, 115–130, 143, 144.

Наукові бібліотеки

Див. № 110, 115–130, 144.

Обласні універсальні наукові бібліотеки

134. Козак, Ірина. Календар знаменних і пам'ятних дат представили на Хмельниччині [Електронний ресурс] : у Хмельницькій обласній універсальній науковій бібліотеці представили 57-й випуск «Календаря знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2024 рік» / Ірина Козак // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 21 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/192179>.

135. Круглий стіл «Український світогляд Івана Нечуя-Левицького» [Електронний ресурс]: [про хід та учасників заходу у Львівській обласній універсальній науковій бібліотеці] // Укр. погляд : [інтернет-вид.]. – 2023. – 2 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<http://ukrpohliad.org/culture/kruglyj-stil-ukrayinskyj-svitoglyad-ivana-nechuya-levytskogo.html>.

136. У Полтаві [в обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Івана Котляревського] Тарас Компаніченко [– кобзар, бандурист, лірник, керівник гурту «Хорея Козацька», військовослужбовець ЗСУ народний артист України] виступив на вечорі пам'яті першого міністра освіти УНР Івана Стешенка [Електронний ресурс] : [про учасників та хід заходу] // Укр. погляд : [інтернет-вид.]. – 2023. – 3 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<http://ukrpohliad.org/culture/u-poltavi-taras-kompanichenko-vystupyv-na-vechori-pam-yati-pershogo-ministra-osvity-unr-ivana-steshenka.html>.

Публічні бібліотеки. Централізовані бібліотечні системи

Міські бібліотеки

137. В Ірпінській [міській публічній] бібліотеці [ім. Максима Рильського (Київська обл.)] відбулася творча зустріч з письменником Олександром Дерманським (Фото) [Електронний ресурс] // Моя Київщина : [портал]. – 2023. – 4 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<https://mykyivregion.com.ua/news/v-irpinskii-biblioteci-vidbulasya-tvorca-zustric-z-pismennikom-oleksandrom-dermanskim-foto>.

138. Конопльова, Марина. У Києві на Дарниці [у Центральній бібліотеці ім. Григорія Квітки-Основ'яненка] відкрили сучасний бібліохаб (Фото) [Електронний ресурс] : [про оновлений бібліотечний простір] / Марина Конопльова // #ШоТам : [сайт]. – 2023. – 22 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.12.2023.

<https://shotam.info/u-kyievi-na-darnytsi-vidkryly-suchasnyy-bibliokhab-foto/>.

Див. № 38, 39, 142.

Бібліотеки для дітей та юнацтва

139. Лобачова, Людмила. Альманахи підтримають читачів поетичним словом [Електронний ресурс] : три поетичні альманахи «Нескорена Україна» презентували нещодавно читачам Житомирської обласної бібліотеки для дітей та юнацтва / Людмила Лобачова // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/191001>.

140. Сопова, Тетяна. Плануємо заради Миру й Перемоги (планування 2024) [Електронний ресурс] : [методичні поради щодо планування роботи бібліотек для юнацтва, молоді та основні заходи Державної бібліотеки України для юнацтва (м. Київ) у 2024 р.] / Тетяна Сопова // Бібліосвіт : інформ. вісн. [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 38–43. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://drive.google.com/file/d/1i40sbTEiP91eupvZ2FfW0qnV7eACIGtS/view>.

Див. № 31, 114, 132, 145–151.

Інші види бібліотек

141. Ржечицька, Сніжана. Сучасний стан і перспективи розвитку бібліотек закладу вищої освіти [в умовах глобальної цифровізації] / Сніжана Ржечицька // Вісн. Книжк. палати. – 2023. – № 11. – С. 24–31.

<http://visnyk.ukrbook.net/issue/view/17435>.

Див. № 120, 188.

Основні напрями діяльності бібліотек

Бібліотечні фонди (формування, дослідження, збереження)

142. Івашко, Олена. Нові книги отримала миколаївська бібліотека [Електронний ресурс] : напередодні свят [Центральна] бібліотека імені М. Кропивницького [ЦБС для дорослих м. Миколаєва] поповнила свій книжковий фонд : [про передання Українським інститутом книги бібліотеці 120 примірників видань різного спрямування] / Олена Івашко // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 15 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 15.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/191750>.

Див. 35, 120, 122, 124, 129.

Науково-методична та науково-дослідна діяльність бібліотек

Див. № 140, 143.

Науково-інформаційна діяльність бібліотек

143. Скорохватава, Алла. Місія Національної історичної бібліотеки України в контексті збереження історичної пам'яті українського народу [Електронний ресурс] / Алла Скорохватава // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 76–79. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_9.

Про науково-інформаційну та методичну діяльність Нац. історичної бібліотеки України (м. Київ), а також її інформаційні продукти, що висвітлюють теми історії та культури України і спрямовані на протидію російській пропаганді і маніпуляціям.

Інформаційні технології в бібліотеках

144. Данильченко, Ірина. Електронна персональна колекція «Шевченкіана» Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [м. Київ]: особливості організації та змістове наповнення [Електронний ресурс] /

Ірина Данильченко // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 3–15. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbu.gov.ua/doc/bv_2023_4_3.

145. Довбня, Світлана. Робота Інтернет-центру в сучасній юнацькій бібліотеці [Полтавській обласній бібліотеці для юнацтва ім. Олесь Гончара] [Електронний ресурс] / Світлана Довбня // Бібліосвіт : інформ. вісн. [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 61–66. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://drive.google.com/file/d/1i40sbTEiP91eupvZ2FfW0qnV7eACIGtS/view>.

146. Ткач, Ірина. АБІС «УФД/Бібліотека» як вітчизняна альтернатива з українським інтерфейсом [Електронний ресурс] : [досвід впровадження у Дніпропетровській обласній бібліотеці для молоді ім. Михайла Светлова] / Ірина Ткач // Бібліосвіт : інформ. вісн. [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 74–77. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://drive.google.com/file/d/1i40sbTEiP91eupvZ2FfW0qnV7eACIGtS/view>.

Див. № 121, 125.

Соціокультурна діяльність бібліотек

147. Войцеховська, Марія. Краєзнавчий квест у Telegram як інноваційна форма масової роботи Рівненської обласної бібліотеки для молоді [Електронний ресурс] / Марія Войцеховська // Бібліосвіт : інформ. вісн. [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 78–82. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://drive.google.com/file/d/1i40sbTEiP91eupvZ2FfW0qnV7eACIGtS/view>.

148. Головка, Лариса. Про роботу бібліотечного гуртка говорять в Європі [Електронний ресурс] / Лариса Головка // Бібліосвіт : інформ. вісн. [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 91–95. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://drive.google.com/file/d/1i40sbTEiP91eupvZ2FfW0qnV7eACIGtS/view>.

Про діяльність краєзнавчого гуртка «Долоні» в Запорізькій обл. бібліотеці для юнацтва.

149. Килимистий, Сергій. Анімаційні форми краєзнавчої роботи бібліотек [Електронний ресурс] / Сергій Килимистий // Бібліосвіт : інформ. вісн. [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 83–90. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://drive.google.com/file/d/1i40sbTEiP91eupvZ2FfW0qnV7eACIGtS/view>.

Про сутність анімаційної діяльності краєзнавчого спрямування, методику роботи краєзнавчого клубу при бібліотеці та його вплив на патріотичне виховання молоді. З досвіду Держ. бібліотеки України для юнацтва (м. Київ).

150. Чоловська, Олена. Бібліотека – громадський простір підтримки та емоційного відновлення [Електронний ресурс] / Олена Чоловська // Бібліосвіт : інформ. вісн. [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 49–55. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://drive.google.com/file/d/1i40sbTEiP91eupvZ2FfW0qnV7eACIGtS/view>.

Про соціокультурний напрям роботи Одеської обл. бібліотеки для юнацтва та діяльність бібліотеки як простору інформаційної підтримки та емоційного прихистку користувачів, зокрема вимушено переміщених осіб.

Див. № 139.

Бібліографія, бібліографознавство

151. Кравченко, Людмила. Бібліографи Чернігівської обласної бібліотеки для юнацтва: діяльність під час воєнного стану [Електронний ресурс] / Людмила Кравченко // Бібліосвіт : інформ. вісн. [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 67–73. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://drive.google.com/file/d/1i40sbTEiP91eupvZ2FfW0qnV7eACIGtS/view>.

Читання

152. Сухенко, Тамара. Війна та книги. Зброя, інструмент зцілення та розвитку [Електронний ресурс] / Тамара Сухенко // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 08.12.2023.

<https://life.pravda.com.ua/columns/2023/12/6/258126/>.

Про волонтерські та громадські ініціативи щодо забезпечення військових книжками, книгу як терапію, інструмент розвитку та відновлення.

III Національний тиждень читання

153. В Україні триває Національний тиждень читання під гаслом «Бути своїми» [Електронний ресурс] // Уряд. кур'єр : [інтернет-версія]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.

<https://ukurier.gov.ua/uk/news/v-ukrayini-trivaye-nacionalnij-tizhden-chitannya-p/>.

Брифінг т.в.о. міністра культури та інформаційної політики України Р. Карандєєва, директорки Укр. інституту книги О. Коваль, Уповноваженого із захисту державної мови Т. Кременя у Медіацентрі Україна – Укрінформ (м. Київ) з нагоди початку акції.

154. Губіна, Марина. Тижні читання: український та світові досвіди [Електронний ресурс] / Марина Губіна // Сенсор: медіа про культуру : [сайт]. – 2023. – 4 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.12.2023.

<https://sensormedia.com.ua/books/tyzhni-chytannia-ukrainskyy-ta-svitovi-dosvidy/>.

155. Згуртувати українців довкола літератури: УІК [Український інститут книги] про підсумки національного тижня читання – 2023 [Електронний ресурс] // Читомо: культура читання та мистецтво книговидавництва : [портал]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

<https://chytomo.com/zhurtuvaty-ukraintsiv-dovkola-literatury-uik-pro-pidsumky-natsionalnoho-tyzhnia-chytannia-2023/>.

156. Кабацій, Марія. Рейтинг бестселерів [від Українського інституту книги] : які книги українці купували найчастіше у 2023 році [Електронний ресурс] / Марія Кабацій // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2023. – 7 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 08.12.2023.

<https://life.pravda.com.ua/culture/2023/12/7/258168/>.

157. Нестелєєв, Максим. «Національний тиждень читання»: свято під егідою Сквороди та Хвильового [Електронний ресурс] : [про ініціативу Українського інституту книги та завдання акції] / Максим Нестелєєв // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2023. – 8 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.12.2023.

<https://tyzhden.ua/natsionalnyj-tyzhden-chytannia-sviato-pid-ehidoiu-skovorody-ta-khvylovoho/>.

ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО. КНИГОЗНАВСТВО. КНИГОВИДАВНИЧА СПРАВА

158. Білаш, Ксенія. Бум книгарень у Києві: казус чи тенденція? [Електронний ресурс] / Ксенія Білаш // LB.ua : [сайт]. – 2023. – 11 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 12.12.2023.

https://lb.ua/culture/2023/12/11/588106_bum_knigaren_kiievi_kazus_chi.html.

159. Гужвинська, Лариса. Книгарня «Є» святкує 16-річчя: 55 магазинів в 19 регіонах [Електронний ресурс] / Лариса Гужвинська ; [записав] Максим Нестелєєв // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2023. – 26 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<https://tyzhden.ua/knyharnia-ie-sviatkuie-16-richchia-55-mahazyniv-v-19-rehionakh/>.

Директорка зі стратегічного розвитку «Книгарні «Є» про діяльність мережі.

160. Ерінчак, Олексій. Місце мрій: чому книгарня нині більше, ніж просто магазин [Електронний ресурс] / Олексій Ерінчак // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2023. – 5 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.

<https://life.pravda.com.ua/columns/2023/12/5/258119/>.

Допис власника книгарні-кафе «Сенс» (м. Київ).

161. Заблоцька, Оксана. «Фундамент» та «Плекай»: у Києві з'явилися дві нові книгарні [Електронний ресурс] : [про концепції та асортимент нових літературних просторів столиці] / Оксана Заблоцька // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2023. – 13 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 14.12.2023.

<https://suspilne.media/culture/638414-fundament-ta-plekaj-u-kievi-zavilisa-dvi-novi-knigarni/>.

162. Заблоцька, Оксана. Чи українці читають – версія 2023 року: висновки робили видавництва, літературні фестивалі та книгарні [Електронний ресурс] : [підсумки року для українського книговидавництва] / Оксана Заблоцька // Суспільне.

Культура : [сайт]. – 2023. – 27 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://suspilne.media/culture/641518-ci-ukrainci-citaut-versia-2023-roku-visnovki-robili-vidavnictva-literaturni-festivali-ta-knigarni/>.

163. Замоцна, Ілона. Ілона Замоцна: «Ми створюємо книжки для читання, а не для полиць» [Електронний ресурс] / Ілона Замоцна ; [розмовляла] Тетяна Гончаренко // Сенсор: медіа про культуру : [сайт]. – 2023. – 7 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 08.12.2023.

<https://sensormedia.com.ua/books/ilona-zamotsna-my-stvoriuiemo-knyzhky-dlia-chytannia-a-ne-dlia-polyts/>.

Співзасновниця видавництва «Віхола» про його створення та роботу.

164. Коваль, Олександра. У 2023 році вийшло понад 130 перекладів українських книжок: [директорка Українського інституту книги] Олександра Коваль про книжкові підсумки року [Електронний ресурс] / Олександра Коваль ; [записала] Оксана Заблоцька // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2023. – 23 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.12.2023.

<https://suspilne.media/culture/645594-u-2023-roci-vijslo-ponad-130-perekladiv-ukrainskih-knizok-oleksandra-koval-pro-knizkovi-pidsumki-roku/>.

165. Кушнарченко, Наталя. Семантичний складник української вишивки як виду документа / Наталя Кушнарченко, Алла Соляник // Вісн. Книжк. палати. – 2023. – № 10. – С. 31–41.

<http://visnyk.ukrbook.net/issue/view/17321>.

166. Погинайко, Ольга. Чому книгарням муляють видавці: кілька засновків про те, чому на українському книжковому ринку все «не так» [Електронний ресурс] / Ольга Погинайко // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2023. – 5 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.12.2023.

<https://detector.media/infospace/article/220187/2023-12-05-chomu-knygarnyam-mulyayut-vydavtsi-kilka-zasnovkiv-pro-te-chomu-na-ukrainskomu-knyzhkovomu-rynku-vse-ne-tak/>.

Відгук заступниці директора видавництва «Смолоскип», директорки однойменної книгарні на допис «Навіщо видавці конкурують із книгарнями» власника книгарні «ReadEat» Д. Феліксова для видання Forbes.ua.

167. Романцова, Богдана. 2023 рік був кращим для видавців, читачів і письменників – Романцова [Електронний ресурс] / Богдана Романцова ; [інтерв'ю вів] Євген Агарков // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2023. – 26 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<https://suspilne.media/culture/648280-2023-rik-buv-ocevidno-znacno-krasim-i-dla-vidavciv-i-dla-citaciv-i-dla-pismennikiv-romancova/>.

Літературознавиця про підсумки року.

168. Савчук, Олександр. Як працює «Книгоукриття». Видавець Савчук про захист від ворожої ідентичності [Електронний ресурс] / Олександр Савчук ; [розмовляла] Олеся Бойко // Читомо: культура читання та мистецтво книговидавництва : [портал]. – 2023. – 15 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.12.2023.

<https://chytomo.com/iak-pratsiuie-knyhoukryttia-vydavets-savchuk-pro-zakhyst-vid-vorozhoi-identychnosti/>.

Харківський видавець про зміни в книговидавничій галузі за 13 років роботи, діяльність свого видавництва, зокрема тематику видань, нещодавно відчинений шоурум «Книгоукриття» в м. Харкові, дистрибуцію книжок нішевих видавництв, необхідність їх державної підтримки.

169. Унікальні фотографії. Вийшла перша фотокнига традиційного українського вбрання [Електронний ресурс] : видавництво CP PUBLISHING випустило унікальну книгу «UKRAINIAN FOLK FASHION | Українська традиційна мода. Етнофотографія» [з фотороботами Анни Сенік] // NV: [сайт]. – 2023. – 13 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.12.2023.

<https://life.nv.ua/ukr/art/nova-kniga-ukrainian-folk-fashion-ukrajinskiy-narodniy-odyag-etnofotografiya-vid-anni-senik-50375819.html>.

170. Хмельовська, Оксана. Видавничі осередки, що наміряли українську державність на папері [Електронний ресурс] / Оксана Хмельовська // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2023. – 4 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.12.2023.

<https://life.prawda.com.ua/columns/2023/12/4/258084/>.

Про історію вітчизняного книговидання, яке, на думку автора, теж потребує деколонізації.

Див. № 62, 66, 83, 115, 123, 209.

Український інститут книги

Див. № 78, 142, 164.

Фестивалі, форуми видавців, книжкові виставки-ярмарки

171. Батуревич, Ірина. «Бути своїми»: навіщо представляти Україну на німецьких книжкових ярмарках [Електронний ресурс] / Ірина Батуревич // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2023. – 5 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.

<https://life.prawda.com.ua/columns/2023/12/5/258105/>.

Про участь України у Монреальському книжковому салоні (Канада).

172. Горбач, Марія. Київ Book Weekend – який різдвяний книжковий фестиваль потрібен Києву? [Електронний ресурс] : [про учасників, програму і хід фестивалю, помилки й успіхи в його організації] / Марія Горбач // Читомо: культура читання та мистецтво книговидання : [портал]. – 2023. – 13 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 14.12.2023.

<https://chytomo.com/kyiv-book-weekend-iakyj-rizdvianyj-knyzhkovyj-festyval-potriben-kyievu/>.¹

---

¹Розпочався фестиваль «Київ Book Weekend» [м. Київ] [Електронний ресурс] : [про учасників і програму фестивалю] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. 2023. 8 груд. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 11.12.2023.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3797602-rozpocavsya-festival-kyiv-book-weekend.html>.

173. Кабацій, Марія. «Найкращий книжковий дизайн 2023»: названо найкрасивіші українські видання [Електронний ресурс] : [про переможців конкурсу від Міжнародного фестивалю «Книжковий арсенал»] / Марія Кабацій // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2023. – 5 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.
[https://life.prawda.com.ua/culture/2023/12/5/258116/.](https://life.prawda.com.ua/culture/2023/12/5/258116/)

Міжнародне співробітництво

174. Демченко, Марія. Книгу [«Подолати минуле: глобальна історія України» / «Ukraine: The Forging of a Nation»] Ярослава Грицака про історію України надрукували у британському видавництві [Sphere] [Електронний ресурс] : американський історик Тімоті Снайдер назвав книгу «новаторською та фундаментальною» / Марія Демченко // Хмарочос : кийв. міськ. журн. : [інтернет-вид.]. – 2023. – 4 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.
[https://hmarochos.kiev.ua/2023/12/04/knygu-yaroslava-gryczaka-pro-istoriyu-ukrayiny-nadrukuvaly-u-brytanskomu-vydanni/.](https://hmarochos.kiev.ua/2023/12/04/knygu-yaroslava-gryczaka-pro-istoriyu-ukrayiny-nadrukuvaly-u-brytanskomu-vydanni/)

175. Круглов, Віктор. Українські видавці на європейській книжковій сцені: враження та перспективи [Електронний ресурс] / Віктор Круглов // LB.ua : [сайт]. – 2023. – 12 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.12.2023.
[https://lb.ua/blog/victor_kruglov/588590_ukrainski_vidavtsi_ievropeyskiy.html.](https://lb.ua/blog/victor_kruglov/588590_ukrainski_vidavtsi_ievropeyskiy.html)

Допис генерального директора видавництва «Ранок» про участь у Генеральній асамблеї Федерації європейських видавництв у м. Брюсселі (Бельгія). Див. № 171.

Книговидавнича справа в інших країнах

Див. № 33, 34, 87.

МУЗЕЙНА СПРАВА. МУЗЕСЗНАВСТВО. ЗАПОВІДНИКИ

176. Возняк, Тарас. Музейна діяльність під час війни. Досвід Львівської національної галереї мистецтв [ім. Бориса Возницького] [Електронний ресурс] / Тарас Возняк // LB.ua : [сайт]. – 2023. – 4 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.12.2023.
[https://lb.ua/blog/taras_vozniak/587456_muzeyna_diyalnist_pid_chas_viyni.html.](https://lb.ua/blog/taras_vozniak/587456_muzeyna_diyalnist_pid_chas_viyni.html)

177. Горлач, Поліна. Почав працювати «Архів мистецтва воєнного стану»: спостереження за роботою українських митців у час війни [Електронний ресурс] : [про мету проекту від ГО «Музей сучасного мистецтва» та Ukrainian Museum of Contemporary Art (UMCA)] / Поліна Горлач // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2023. – 12 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.12.2023.

<https://suspilne.media/culture/638008-pocav-pracuvati-arhiv-mistectva-voennogo-stanu-sposterezenna-za-robotou-ukrainskih-mitciv-u-cas-vijni/>.

178. Островська-Люта, Олеся. Україна має культурно сепаруватися від РФ, заявити про себе світу та просити його відмовитися від росіян, – директорка Мистецького арсеналу Олеся Островська-Люта [Електронний ресурс] / Олеся Островська-Люта; [розмовляла] Мирослава Барчук // Еспресо : [сайт]. – 2023. – 17 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.12.2023. <https://espresso.tv/ukraina-mae-kulturno-separuvatisya-vid-rf-zayaviti-pro-sebe-svitu-ta-prositi-yogo-vidmovitisya-vid-rosiyan-direktorka-mistetskogo-arsenalu-olesya-ostrovska-lyuta>.

Генеральна директорка Нац. культурно-мистецького та музейного комплексу «Мистецький арсенал» (м. Київ) про сприйняття української культури за кордоном, що змінилося від початку повномасштабного вторгнення, деколонізацію музеїв світу та як відмовитися від співпраць із РФ.

179. Чорна, Світлана. Над Києвом дзвін пам'яті та надії лунатиме щодня [Електронний ресурс] : [Національний заповідник] Києво-Печерська лавра започаткувала акцію із вшанування героїв, які зникли безвісти або перебувають у ворожому полоні, «Дзвін пам'яті та надії» / Світлана Чорна // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/article/375460>.

180. Яровий, Олег. З-під Харкова – на Волинь: історія порятунку музею з унікальними скарбами [Електронний ресурс] : [інтерв'ю 12 телеканалу] / Олег Яровий // Волин. новини : інформ. агентство : [сайт]. – 2023. – 25 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 25.12.2023.

<https://www.volynnews.com/news/all/z-pid-kharkova-na-volyn-istoriia-poriatunku-muzeiu-z-unikalnyu-skarbamy/>.

Власник приватного музею «Багричівська садиба» (м. Дергачі, Харківська обл.) про свою колекцію, евакуацію фондів до селища Рокині (Волинська обл.) та плани діяльності.

Новації в музеях, заповідниках і закладах музейного типу

181. Дурманенко, Олександр. «Пам'ять зберігає все...»: у Луцьку презентували меморіальний сайт, присвячений загиблим героям. Фото [Електронний ресурс] / Олександр Дурманенко // Волин. новини : інформ. агентство : [сайт]. – 2023. – 7 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозаписи. – Дата звернення: 07.12.2023.

<https://www.volynnews.com/news/all/pamiat-zberihaye-vse-u-lutsku-prezentuvaly-memorialnyy-sayt-pry/>.

Презентація сайту «Небесний легіон Волині», створеного за підтримки Фонду І. Палиці «Тільки разом», у Волинському краєзнавчому музеї (м. Луцьк).

182. Катаєва, Марія. Столичний музей [Національний музей Тараса Шевченка] презентував [спільний проєкт з RAVATAR –] цифрове втілення

Тараса Шевченка [Електронний ресурс] : [про першу офіційну Instagram-сторінку ШІ Тараса Шевченка] / Марія Катаєва // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 28 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92951/>.

Міжнародне співробітництво

183. Заблоцька, Оксана. Як у Женеві проходить виставка від Луганського краєзнавчого музею про роботу під час війни – розповідає директорка [Електронний ресурс] / Оксана Заблоцька // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2023. – 22 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 22.12.2023.

<https://suspilne.media/culture/644476-u-zenevi-trivae-vistavka-pro-vpliv-vijni-na-dialnist-ukrainskih-muzeiv/>.

Про виставку «Відродження у час війни. Луганськ. Переміщений музей» у м. Женеві (Швейцарія). Розповідь директорки Луганського обл. краєзнавчого музею (м. Старобільськ) О. Мілованової про організацію виставки, а також діяльність після переміщення закладу до м. Львова, на базу Меморіального музею тоталітарних режимів «Територія Терору».

Див. № 54, 185.

Робота музеїв інших країн

184. Ганинець, Рената. Екскурсія парками-музеями тоталітарної спадщини [Електронний ресурс] / Рената Ганинець // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2023. – 27 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://tyzhden.ua/ekskursiia-parkamy-muzeiamy-totalitarnoi-spadshchyny/>.

Закордонний досвід створення музеїв тоталітарної спадщини на прикладі парків «Мементо» (м. Будапешт, Угорщина) та «Грутас» (неподалік м. Друскінінкая, Литва).

Організація та управління в галузі музейної справи

185. Катаєва, Марія. У 2023 році Музей війни у Києві [Національний музей історії України у Другій світовій війні] отримав чотири міжнародні нагороди та провів фестиваль воєнної музики [Електронний ресурс] / Марія Катаєва // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 23 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92741/>.

Звіт генерального директора музею Ю. Савчука про діяльність закладу у 2023 р., презентований під час Різдвяної зустрічі у музеї.

186. У Волинському музеї хочуть реставрувати старовинний млин і облаштувати автентичну клуню [Електронний ресурс] : [про діяльність Музею-скансену історії сільського господарства Волині в селищі Рокині (Луцький р-н)

та необхідність реставрації його експонатів] / [за матеріалами 12 телеканалу] // Волин. новини : інформ. агентство : [сайт]. – 2023. – 16 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 18.12.2023.

<https://www.volynnews.com/news/all/u-volynskomu-muzeyi-khochut-restavruvaty-starovynnyu-mlyn-i-oblashtuvaty-avtentychnu-kluniu/>.

Основні напрями діяльності музеїв, заповідників, закладів музейного типу

Музейні фонди

187. Живкова, Олена. Проблема повернення музейних цінностей є невід’ємною частиною світової політики [Електронний ресурс] / Олена Живкова ; [розмову вела] Тетяна Асадчева // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 11 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 15.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92123/>.

Заступниця генерального директора з науково-дослідницької роботи Нац. музею мистецтв ім. Богдана та Варвари Ханенків (м. Київ) про втрачені в різний період музейні цінності, досвід роботи із розшуку таких експонатів, а також проблемні аспекти реституції віднайдених втрач.

188. Співак, Людмила. Друковані видання творів [письменниці] Ольги Кобилянської у фондівій збірці бібліотеки Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького [Електронний ресурс] / Людмила Співак // Бібл. вісн. : [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 30–40. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 29.12.2023.

http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2023_4_5.

189. Чепурний, Василь. Унікальні речі повернулися в Чернігівський музей оновленими [Електронний ресурс] : Чернігівський [обласний] історичний музей імені В. Тарновського отримав ряд цінних речей після реставрації [фахівцями Національного науково-дослідного реставраційного центру України] / Василь Чепурний // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 27 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/192673>.

190. Шандебура, Світлана. Про що розповість древній експонат [Електронний ресурс] / Світлана Шандебура // Поділ. вісті : [інтернет-версія]. – 2023. – 28 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<http://pvisti.info/culture/14143-pro-shcho-rozpovist-drevnii-eksponat>.

Про експонат Хмельницького обл. краєзнавчого музею 2-ї пол. XIX ст. – дерев’яний предмет на ніжках із відкидною кришкою, що має вигляд голови кабана.

Див. № 32, 129.

Виставкова діяльність, експозиції

191. Артюшенко, Василь. У Києві [Музеї історії міста] проходить виставка «Український авангард. Еволюція. Поповнення колекції» [Електронний ресурс]

/ Василь Артюшенко // Дзеркало тижня. Україна : [інтернет-версія]. – 2023. – 23 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.12.2023.
<https://zn.ua/ukr/CULTURE/u-kijevi-prokhodit-vistavka-ukrajinskij-avanhard-evoljutsija-popovnennja-kolektsiji.html>.

192. Асадчева, Тетяна. Музей Ханенків [Національний музей мистецтв ім. Богдана та Варвари Ханенків] презентує експозицію [«Золотом, кольором, світлом»] до ювілею [175-річчя від дня народження художника польського походження] Вільгельма Котарбінського [Електронний ресурс] / Тетяна Асадчева // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.12.2023.
<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92524/>.¹

193. Асадчева, Тетяна. У Будинку митрополита [Національного заповідника «Софія Київська»] відкрили виставку [«Українська ікона XVI–XIX століть»] старовинних українських ікон [Електронний ресурс] : в експозиції представлені кращі взірці іконопису різних регіонів України – Київщини, Слобожанщини, Галичини та Закарпаття : [про виставку – спільний проєкт заповідника та столичної галереї «Ню Арт»] / Тетяна Асадчева // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 22 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92724/>.

194. Бевза, Петро. Петро Бевза: «Довгий час залишалися байдужими до нашої спадщини. Під час війни розуміємо ціну незалежності України» [Електронний ресурс] / Петро Бевза ; [розмовляла] Маргарита Дикалюк // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2023. – 20 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.12.2023.

<https://tyzhden.ua/petro-bevza-dovhyj-chas-zalyshalysia-bajduzhymy-do-nashoi-spadshchyny-pid-chas-vijny-rozumiiemo-tsinu-nezalezhnosti-ukrainy/>.

Художник, один із кураторів виставково-просвітницького проєкту «Очі квітів» до 140-річчя від дня народження мисткині Г. Собачко-Шостак (1893–1965) у Нац. музеї декоративного мистецтва України про роботи, представлені на виставці, принцип їх відбору, феномен творчості художниці.²

195. В Обухівському [краєзнавчому] музеї [ім. Юрія Домотенка (Київська обл.)] відкрилась виставка [«Горище художника»] місцевої художниці [викладачки Дитячої школи мистецтв Світлани Федорець] [Електронний ресурс] // Моя Київщина : [портал]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.12.2023.

---

¹Большакова, Анастасія. Вперше від початку вторгнення: [Національний] Музей [мистецтв ім. Богдана та Варвари] Ханенків [м. Київ] відкрив виставку [«Золотом, кольором, світлом», присвячену 175-річчю художника Вільгельма Котарбінського] з колекції музею [Електронний ресурс] : [а також про роботу музею під час війни] / Анастасія Большакова // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. 2023. 1 груд. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 04.12.2023. <https://life.pravda.com.ua/culture/2023/12/1/258044/>.

²Чорна, Світлана. У картинах селянської художниці-футуристки зафіксовано наш національний код [Електронний ресурс] : парадоксально, але факт – українську народну художницю родом із Полтавщини Ганну Собачко-Шостак визнають у світі, нею захоплювалися на виставках у Парижі, Берліні та Нью-Йорку, але мало знають на Батьківщині : [про виставку «Очі квітів» творів художниці, написаних у 1911–1922 рр., 1930-х та 1960-х рр., творчий шлях мисткині] / Світлана Чорна // Голос України : [інтернет-версія]. 2023. 21 груд. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 21.12.2023. <http://www.golos.com.ua/article/375786>.

<https://mykyivregion.com.ua/news/v-obuxivskomu-muzeyi-vidkrilas-vistavka-miscevoyi-xudoznicji>

196. Гнатюк, Михайло. У Музеї мистецтв Прикарпаття [м. Івано-Франківськ] експонують фотографії піонера українського кінематографа в Галичині [фотографа, кінооператора та етнографа] Юліана Дороша [1909–1982] [Електронний ресурс] / Михайло Гнатюк // Галичина : [інтернет-версія]. – 2023. – 2 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<https://galychyna.if.ua/analytic/u-muzeyi-mistetstv-prikarpattya-eksponuyut-fotografiyi-pionera-ukrayinskogo-kinematografu-v-galichini-yuliana-dorosha/>.

197. Івашко, Олена. Годинники відміряють час в миколаївському музеї [Електронний ресурс] : у холі Миколаївського обласного краєзнавчого музею відкрито виставку годинників «У сяйві часу», яку гармонійно доповнює новорічна ялинка / Олена Івашко // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 21 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/192222>.

198. Івашко, Олена. Зимове мистецтво представили миколаївські художники [Електронний ресурс] : в Миколаївському обласному художньому музеї імені В. В. Верещагіна відкрилася виставка «Снігова краса у мистецтві. Твори живопису і графіки» [з фондової колекції музею] / Олена Івашко // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 20 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/192119>.

199. Козак, Ірина. «Небесний фотограф» показав свої роботи у Хмельницькому [Електронний ресурс] : під такою назвою в [Хмельницькому] обласному художньому музеї проходить фотовиставка ковельського фотографа та громадського активіста [загиблого на російсько-українській війні] Максима Бурди [1997–2023] / Ірина Козак // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 27 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<http://www.golos.com.ua/news/192650>.

200. «Крихкість»: у Києві [Галереї протестного мистецтва Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності] відкрилася виставка-присвята військовополоненим та їхнім рідним і друзям [Електронний ресурс] / підгот. Наталія Петрук // Дзеркало тижня. Україна : [інтернет-версія]. – 2023. – 26 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.12.2023.

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/krikhkist-u-kijevi-vidkrilasja-vistavka-prisvjata-vijskovopolonenim-ta-jikhnim-ridnim-i-druzjam.html>.

201. Кузьменко, Юлія. Виставки Києва: куди сходити до кінця 2023 року [Електронний ресурс] / Юлія Кузьменко // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2023. – 16 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.12.2023.

<https://suspilne.media/culture/640888-vistavki-kieva-kudi-shoditi-do-kinca-2023-roku/>.

Огляд виставок у музеях та галереях столиці.

202. Марків, Наталка. Музей окупації Києва запрошує на виставку «Прапори його усмішок, сліз та перемог» [присвячену киянину Денису Антіпову,

який загинув у травні 2022 р. в бою з російськими окупантами] [Електронний ресурс] / Наталка Марків // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.12.2023.

[https://vechirniy.kyiv.ua/news/92035/.](https://vechirniy.kyiv.ua/news/92035/)

203. Скотнікова, Ольга. «Віддзеркалення»: у Києво-Печерській лаврі [Національному музеї декоративного мистецтва України] презентують 150 рідкісних експонатів [Електронний ресурс] : [про міжмузейний проєкт та представлені на ньому старовинні вжиткові предмети] / Ольга Скотнікова // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 11 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 15.12.2023.

[https://vechirniy.kyiv.ua/news/92225/.](https://vechirniy.kyiv.ua/news/92225/)

204. Скрипник, Віктор. Відкрилася виставка «Вінниця. Україна. Незалежність» [Електронний ресурс] : [про виставку у вежі Артинова, підготовлену Музеєм Вінниці] / Віктор Скрипник // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 15 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 15.12.2023.

[http://www.golos.com.ua/news/191701.](http://www.golos.com.ua/news/191701)

205. У Києві [Літературно-меморіальному музеї-квартирі Павла Тичини] триває виставка картин на полотні і на залишках зброї [«Вільна Україна. Українські сапери – художники ризику»] (Відео) [Електронний ресурс] / [за матеріалами телеканалу ІТV]// Моя Київщина : [портал]. – 2023. – 20 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 20.12.2023.

[https://mykyivregion.com.ua/news/u-kijevi-trivaje-vistavka-kartin-na-polotni-i-na-zaliskax-zbroyi-video.](https://mykyivregion.com.ua/news/u-kijevi-trivaje-vistavka-kartin-na-polotni-i-na-zaliskax-zbroyi-video)

206. [У Національному музеї імені Андрея Шептицького] У Львові презентували виставку [«Нація. Мистецтво. Наука»] з колекційного фонду Наукового товариства ім. Шевченка [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2023. – 13 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 14.12.2023.

[https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3799810-u-lvovi-prezentovali-vistavku-z-kolekcijnogo-fondu-naukovogo-tovaristva-im-tarasa-sevcenka.html.](https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3799810-u-lvovi-prezentovali-vistavku-z-kolekcijnogo-fondu-naukovogo-tovaristva-im-tarasa-sevcenka.html)

Див. № 11, 14, 89, 106.

Літературні та мистецькі заходи в музеях

207. Асадчева, Тетяна. Позахмар'я у світлинах та поезії: столичний музей [Літературно-меморіальний музей-квартира Павла Тичини] демонструє цікавий проєкт [«Позахмар'я», який поєднав презентацію однойменної збірки поезій Олени Тат'янченко та виставку чорно-білих світлин Тетяни Бондаренко] [Електронний ресурс] / Тетяна Асадчева // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 13 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 15.12.2023.

[https://vechirniy.kyiv.ua/news/92329/.](https://vechirniy.kyiv.ua/news/92329/)

208. Зборовський, Анатолій. Козацький дух Лохвиччини [Електронний ресурс] / Анатолій Зборовський // Крим. світлиця : [інтернет-версія]. – 2023. –

8 груд. (№ 49). – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 08.12.2023.

<http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=25661>.

Презентація наукового видання «Лохвиччина: фольклорно-етнографічні студії та матеріали» в Нац. музеї Голодомору-геноциду (м. Київ).

209. Пругло, Світлана. «Видано під час війни» [Електронний ресурс] / Світлана Пругло // Зоря Полтавщини : [інтернет-версія]. – 2023. – 21 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.12.2023.

<http://zorya.poltava.ua/vidano-pid-chas-vijni/>.

Презентація альбому «Василь Кричевський: орнаментні композиції», виданого до 150-річчя від дня народження українського живописця, графіка, художника театру і кіно з.д.м. УРСР В. Кричевського, у Полтавському худож. музеї (Галереї мистецтв) ім. М. Ярошенка, а також про діяльність харківського видавця О. Савчука з підготовки та видання альбому.

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

210. Бесараб, Тетяна. В Україні запрацював електронний реєстр пам'яток культурної спадщини [Електронний ресурс] / Тетяна Бесараб // Весті.UA : [сайт]. – 2023. – 3 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<https://vesti.ua/uk/kultura-uk/v-ukraine-zarabotal-elektronnyj-reestr-pamyatnikov-kulturnogo-naslediya>.

Про презентацію Інформаційно-комунікаційної системи обліку нерухомих об'єктів культурної спадщини України «Державний реєстр нерухомих пам'яток України» «Пам'ятка».

211. Богуславець, Софія. Вийшов проєкт про викрадені українські пам'ятки [Електронний ресурс] : [про діджитал-проєкт «Stolen Art» на ютуб-каналі FILM.UA Group (8 епізодів англійською мовою про культурні пам'ятки України, які привласнила Росія)] / Софія Богуславець // Сенсор: медіа про культуру : [сайт]. – 2023. – 1 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<https://sensormedia.com.ua/cinema/vyushov-proiekt-pro-vykradeni-ukrainski-pamiatky/>.

212. Боса, Любов. Етнографічні обсервації воєнного повсякдення населення Південної України: постекспедиційні рефлексії [Електронний ресурс] / Любов Боса // Нар. творчість та етнологія: [інтернет-версія]. – 2023. – № 4. – С. 39–51. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.12.2023.

<https://nte.etnolog.org.ua/2023-rik/4>.

Про родинні стратегії збереження культурної пам'яті, роль козацтва в сучасних процесах самоідентифікації, стан самосвідомості сучасних мешканців колишнього центру вольностей Війська Запорозького, приклади російського імперського ставлення до культурного ландшафту Південної Наддніпряниці в різні історичні періоди, новий геноцид та екоцид українців через підриб Каховської ГЕС російськими окупантами та необхідність активних заходів

щодо охорони та наукового дослідження культурної спадщини задля збереження цінностей регіону та розвитку України загалом.

213. Тубольцев, Олег. Привласнення культурної спадщини України: як росіяни перетворили Кам'яну Могилу на військовий трофей [Електронний ресурс] / Олег Тубольцев, Симон Радченко ; [спілкувалася] Оксана Господаренко // Новинарня : [сайт]. – 2023. – 15 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.12.2023.

<https://novynarnia.com/2023/12/15/kamyana-mogyla/>.

Про виставки у м. Севастополі (АРК) археологічних артефактів, вивезених російською окупаційною владою із Нац. історико-археологічного заповідника «Кам'яна Могила» (Запорізька обл.), та перетворення самого заповідника на філію Історико-архітектурного заповідника «Херсонес Таврійський» (м. Севастополь).

Див. № 86.

Нематеріальна культурна спадщина

Див. № 216, 218, 219, 222.

Охорона та збереження культурної спадщини

214. Асадчева, Тетяна. Департамент охорони культурної спадщини [КМДА] підписав меморандум [із представниками компанії забудовника] щодо збереження «Будинку з комахами» [– пам'ятки архітектури місцевого значення на вул. Володимирській, 93] [Електронний ресурс] / Тетяна Асадчева // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 12 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 15.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92259/>.

215. Бесараб, Тетяна. У центрі Києва знову намагаються знести історичну садибу Зеленських [садибу 1890 р. купця Василя Малина на вул. Кониського (колишня Тургенєвська)] [Електронний ресурс] / Тетяна Бесараб // Весті.UA : [сайт]. – 2023. – 17 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.12.2023.

<https://vesti.ua/uk/kiev-uk/v-tsentre-kieva-vnov-pytayutsya-snesti-istoricheskuyu-usadbu-zelenskih>.

216. Бобра, Марія. Традиція щедрування поповнила нематеріальну культурну спадщину України [Електронний ресурс] : [про внесення до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України «Традиції Щедрого вечора в Україні»] / Марія Бобра // Фокус : [інтернет-версія]. – 2023. – 26 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.12.2023.

<https://focus.ua/uk/ukraine/615718-tradiciya-shchedruvannya-popovnila-nematerialnu-kulturnu-spadshchinu-ukrajini>.

217. Бутченко, Максим. Палац мрії. Як занедбані історичні будівлі можуть змінити життя цілих громад [Електронний ресурс] / Максим Бутченко // Укр.

правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 08.12.2023.

<https://life.pravda.com.ua/culture/2023/12/6/258139/>.

Про незадовільний стан історичних будівель в Україні та можливі способи їх збереження.

218. Катаєва, Марія. Обухівський «шитий» рушник визнали об'єктом нематеріальної культурної спадщини [Електронний ресурс] / Марія Катаєва // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 15 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92391/>.

219. Культурна спадщина України: чим представлена Волинь [Електронний ресурс] : наприкінці року в Національному переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України від Волині додалось ще два елементи [– приготування української традиційної страви «Голубці» та «Традиційне ткацтво у Камінь-Каширській громаді»] / [Волин. обл. наук.-метод. центр культури] // Волинь-нова : [інтернет-версія]. – 2023. – 28 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://www.volyn.com.ua/news/260237-kulturna-spadshchyna-ukrainy-chym-predstavlena-volyn>.

220. Марків, Наталка. Київські мозаїки внесуть до Державного реєстру нерухомих пам'яток [Електронний ресурс] : [про роботу департаменту охорони культурної спадщини КМДА разом із Київським науково-методичним центром з охорони, реставрації та використання пам'яток історії, культури і заповідних територій з вивчення творів монументального мистецтва для подальшого їх включення до переліку виявлених об'єктів та до Держреєстру нерухомих пам'яток , а також про мозаїки, що вже внесені до реєстру] / Наталка Марків // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92016/>.¹

221. Мінкульт [Міністерство культури та інформаційної політики України з 24 лютого 2022 по 25 листопада 2023 рр.] зафіксував 863 пошкодження пам'яток культурної спадщини України [Електронний ресурс] / підгот. Софія Коротуненко // Дзеркало тижня. Україна : [інтернет-версія]. – 2023. – 1 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/mkip-zafiksuvalo-863-poshkodzhennja-pamjatok-kulturnoji-spadshchini-ukrajini.html>.

222. Радивилівські голубці з млинцями внесли до нематеріальної культурної спадщини України [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2023. – 21 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.12.2023.

---

¹Горлач, Поліна. Київські мозаїки внесли до [Державного] Реєстру культурної спадщини [Електронний ресурс] / Поліна Горлач // Суспільне. Культура : [сайт]. 2023. 5 груд. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 06.12.2023.

<https://suspilne.media/culture/632790-kiivski-mozaiki-vnesli-do-reestru-kulturnoi-spadsini/>.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3802996-radivilivski-golubci-z-mlincami-vnesli-do-nematerialnoi-kulturnoi-spadsini-ukraini.html>.

Див. № 82, 87, 88.

Реставраційні роботи

223. Була в аварійному стані. Закінчилася реставрація Хотинської фортеці [Державного історико-архітектурного заповідника «Хотинська фортеця» (Чернівецька обл.)] [Електронний ресурс] // NV: [сайт]. – 2023. – 14 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.12.2023.

<https://life.nv.ua/ukr/art/u-cherniveckiy-oblasti-restavruvali-hotinsku-fortec-novini-ukrajini-50376450.html>.

224. Бутченко, Максим. Місія можлива. Як проводити реставрацію старих будівель та в чому основні проблеми [Електронний ресурс] / Максим Бутченко // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2023. – 26 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.12.2023.

<https://life.pravda.com.ua/culture/2023/12/26/258457/>.

225. Підземелля Луцького замку [пам'ятки архітектури та історії національного значення XIV ст.] відреставрували і облаштували під укриття (Відео) [Електронний ресурс] : у сховку обладнали сучасну вентиляцію, замінили раніші інженерні мережі та освітлення, підсилили підмурівки частини оборонної стіни // Інформ. агенція «Погляд» : [сайт]. – 2023. – 1 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 04.12.2023.

<https://poglyad.tv/pidzemellya-luckogo-zamku-vidrestavruvali-i-oblashtovali-pid-ukrittya-video-article>.

226. Скотнікова, Ольга. У Києві відреставрували [пам'ятку архітектури національного значення] Колону Магдебурзького права [Електронний ресурс] / Ольга Скотнікова // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 7 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.12.2023.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/92082/>.

Див. № 189.

Міжнародне співробітництво

227. В.Ч. Україна має шанс на збереження культурної спадщини [Електронний ресурс] / В.Ч. // Zaxid. net : [інтернет-вид.]. – 2023. – 18 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

https://zaxid.net/ukrayina_maye_shans_na_zberezhennya_kulturnoyi_spadshhini_n1_576581.

Про організаторів, учасників і головні теми Міжнародного форуму «Культурний фронт. Мистецтво перемоги» у м. Львові¹.

---

¹У Львові проходить форум [«Культурний фронт. Мистецтво перемоги»], присвячений збереженню культурної спадщини України [Електронний ресурс] : [про хід заходу] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. 2023. 8 груд. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 11.12.2023. <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3797684-uvovi-prohodit-forum-prisvacenij-zberezennu-kulturnoi-spadsini-ukraini.html>.

228. Здоровило, Тарас. Ще 5 об'єктів культурної спадщини України внесено до ЮНЕСКО [Електронний ресурс] : [перелік об'єктів архітектури] / Тарас Здоровило // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2023. – 15 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 15.12.2023.

[https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/180210/.](https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/180210/)

229. Лист репресованої українки поповнить документальну спадщину ЮНЕСКО [Електронний ресурс] : до Списку документальної спадщини ЮНЕСКО «Пам'ять світу» планують включити 148 документів 1940–1965 років // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 3 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.12.2023.

[http://www.golos.com.ua/article/375368.](http://www.golos.com.ua/article/375368)

Про подання заявки щодо номінування листів на бересті з сибірських таборів та поселень, написаних і відправлених адресатам у 1940–1960 рр., до Списку документальної спадщини ЮНЕСКО «Пам'ять світу» від імені інституцій пам'яті України, Латвії, Литви, Естонії та Польщі.

230. Наші спеціалісти – експерти з унікальним досвідом роботи з об'єктами культурної спадщини під час війни [Електронний ресурс] : Анастасія Бондар: Україна буде напряму залучена відразу до 7 різних комітетів та програм UNESCO вже наступного року : [про участь заступниці міністра культури та інформаційної політики України в консультативному семінарі UNESCO із розроблення регіонального плану дій для охорони світової спадщини в Європі та Північній Америці] / підгот. Юлія Доля // Голос України : [інтернет-версія]. – 2023. – 21 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.12.2023.

[http://www.golos.com.ua/news/192218.](http://www.golos.com.ua/news/192218)

231. Семенюта, Ірина. Під «блакитним щитом» і в списку ЮНЕСКО. Як намагаються захистити пам'ятки культури в умовах війни [Електронний ресурс] : [про допомогу ЮНЕСКО в захисті української культурної спадщини, Міжнародний комітет «Блакитного щита» та роботу зі створення його національного комітету в Україні] / Ірина Семенюта // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2023. – 13 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 14.12.2023.

[https://ms.detector.media/trendi/post/33728/2023-12-13-pid-blakytym-shchytom-i-v-spysku-yunesko-yak-namagayutsya-zakhystyty-pamyatky-kultury-v-umovakh-viyny/.](https://ms.detector.media/trendi/post/33728/2023-12-13-pid-blakytym-shchytom-i-v-spysku-yunesko-yak-namagayutsya-zakhystyty-pamyatky-kultury-v-umovakh-viyny/)

Див. № 187.

Міжнародний форум «Реставрація та відновлення культурної спадщини України після Великої Війни» (м. Київ)

232. Асачева, Тетяна. У столиці відбувся міжнародний форум з відновлення культурної спадщини [Електронний ресурс] / Тетяна Асачева // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2023. – 7 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.12.2023.

[https://vechirniy.kyiv.ua/news/92056/.](https://vechirniy.kyiv.ua/news/92056/)

Про ініціаторів, учасників та хід форуму.

233. Білаш, Ксенія. Спеціалісти зі збереження культурної спадщини назвали ключові проблеми сфери [Електронний ресурс] / Ксенія Білаш // LB.ua : [сайт]. – 2023. – 5 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.

https://lb.ua/culture/2023/12/05/587608_spetsialisti_zi_zberezhennya.html.

Про ключові проблеми, озвучені учасниками форуму.

234. Гурко, Мирослав. Відновлення й охорона культурної спадщини після великої війни: роль держави та бізнесу [Електронний ресурс] / Мирослав Гурко // Фокус : [інтернет-версія]. – 2023. – 19 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.12.2023.

<https://focus.ua/uk/culture/614184-vidnovlennya-y-ohorona-kulturnoji-spadshchini-pislya-velikoji-viyni-rol-derzhavi-ta-biznesu>.

Про учасників та хід форуму, плани розроблення Стратегії відновлення культурної спадщини після війни. Коментарі учасників форуму. Також наведено приклади закордонного досвіду з відновлення культурних та історичних пам'яток.

235. Ковальова, Анастасія. У Києві обговорювали, як відновити культурну спадщину після великої війни [Електронний ресурс] : [про мету, хід та учасників форуму] / Анастасія Ковальова // Весті.UA : [сайт]. – 2023. – 6 груд. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.12.2023.

<https://vesti.ua/uk/kyev-uk/u-kiyevi-obgovoryuvali-yak-vidnoviti-kulturnu-spadshhinu-pislya-velikoyi-vijni>.

Переміщення культурних цінностей

Див. № 187.

ПОКАЖЧИК ПЕРСОНАЛІЙ

Карпенко Д. 50

Минтус Л. 92

Нестерова А. 100

Нечуй-Левицький І. 53

Рева Л. 51

Савчук О. 209

Собачко-Шостак Г. 194

Стороженко М. 109

Філянський М. 52

Чеховська-Косцова Т. 107

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

акад.	академічний (у назвах закладів)
АРК	Автономна Республіка Крим
БК	будинок культури
ВУТ «Просвіта» – ім. Т. Шевченка	Всеукраїнське товариство «Просвіта» ім. Т. Шевченка
ГО	громадська організація
з.д.м.	заслужений діяч мистецтв (при прізвищах)
з.м.н.тв.	заслужений майстер народної творчості (при прізвищах)
з.п.к.	заслужений працівник культури (при прізвищах)
держ.	державний (у назвах закладів)
ДМШ	дитяча музична школа
ДШМ	дитяча школа мистецтв
ДХШ	дитяча художня школа
з.а.	заслужений артист (при прізвищах)
з.х.	заслужений художник (при прізвищах)
КМДА	Київська міська державна адміністрація
КНУКіМ	Київський національний університет культури і мистецтв
КНУТКіТ ім. І. Карпенка-Карого	Київський національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого
МКІПУ	Міністерство культури та інформаційної політики України
муз.	музичний (у назвах закладів)
н.а.	народний артист (при прізвищах)
НАМУ	Національна академія мистецтв України
НАОМА	Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
НаУКМА	Національний університет «Києво-Могилянська академія»
НБУВ	Національна бібліотека України ім. В. Вернадського
НМАУ	Національна музична академія України ім. П. Чайковського
ім. П. Чайковського	Національна бібліотека України імені Ярослава
НБУ	
ім. Ярослава Мудрого	
НСКУ	Національна спілка композиторів України
НСКмУ	Національна спілка кінематографістів України
НСКрУ	Національна спілка краєзнавців України
НСПУ	Національна спілка письменників України
НСФхУ	Національна спілка фотохудожників України
НСХУ	Національна спілка художників України
н.х.	народний художник (при прізвищах)
нац.	національний (у назвах)
обл.	область, обласний (у назвах)
ОДА	обласна державна адміністрація
ОТГ	об'єднана територіальна громада
ОУНБ	обласна універсальна наукова бібліотека
рос.	російський (у назвах)
укр.	український (у назвах)
худож.	художній (у назвах)
ЦБС	централізована бібліотечна система

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ	3
Культура і суспільство.....	4
Культура і влада	4
Культурно-мистецькі заходи до пам'ятних дат, днів пам'яті, державних і релігійних свят.....	5
Різдвяні та новорічні свята.....	5
Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України.....	7
Історія культури	8
Краєзнавство	8
Благодійництво, меценатство, спонсорство, волонтерство	8
Соціальні культурно-мистецькі проекти та ініціативи	9
Робота з дітьми та молоддю.....	9
Культура та мистецтво для людей з інвалідністю, творчість людей з інвалідністю	10
НАЦІОНАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРИ. МОВНІ ПИТАННЯ. ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ.....	10
Мовна політика держави	11
Відновлення та збереження національної пам'яті.....	11
Декомунізація, подолання наслідків русифікації та тоталітаризму	11
Персоналії діячів української культури	12
ШЕВЧЕНКІАНА	13
Присудження премій, нагород та інших відзнак у галузі культури	13
Культура етносів України. Діяльність національно-культурних товариств....	15
Українці за кордоном. Культура українського зарубіжжя	15
ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ	16
Регіональна культурна політика, культурно-мистецьке життя громад.....	16
Фінансова діяльність, матеріально-технічне забезпечення	17
Правові питання галузі	18
Освіта. Кадри	19
Навчальні заклади культури (спеціалізовані школи, коледжі, вищі заклади освіти).....	19
Початкова мистецька освіта.....	20
Кадри	20
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	20
Український інститут.....	21
Міжнародні фестивалі, конкурси, свята, дні культури, конференції, конгреси, міждисциплінарні проекти	21
НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ. АМАТОРСТВО	21
Фольклор.....	21
Народні свята та обряди	22
Творчі звіти, конкурси, фестивалі, свята мистецтв	22
Міжнародне співробітництво.....	22
Міжнародні фестивалі, конкурси, свята, виставки.....	23
Види і жанри аматорства	23
Образотворче аматорство та народні художні промисли	23
Музичне аматорство	24

Театральне аматорство	24
БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО. ЧИТАННЯ.....	24
Новації в бібліотеках.....	24
Історія бібліотечної справи в Україні	24
Міжнародне співробітництво в галузі бібліотечної справи.....	24
Робота бібліотек інших країн.....	27
Організація та управління в галузі бібліотечної справи	28
Мережа та типи бібліотек.....	28
Основні напрями діяльності бібліотек.....	30
Бібліотечні фонди (формування, дослідження, збереження).....	30
Науково-методична та науково-дослідна діяльність бібліотек.....	30
Науково-інформаційна діяльність бібліотек	30
Інформаційні технології в бібліотеках.....	30
Соціокультурна діяльність бібліотек	31
Бібліографія, бібліографознавство	32
Читання.....	32
ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО. КНИГОЗНАВСТВО. КНИГОВИДАВНИЧА	
СПРАВА.....	33
Український інститут книги.....	35
Фестивалі, форуми видавців, книжкові виставки-ярмарки	35
Міжнародне співробітництво.....	36
Книговидавнича справа в інших країнах.....	36
МУЗЕЙНА СПРАВА. МУЗЕЄЗНАВСТВО. ЗАПОВІДНИКИ.....	36
Новації в музеях, заповідниках і закладах музейного типу.....	37
Міжнародне співробітництво.....	38
Робота музеїв інших країн.....	38
Організація та управління в галузі музейної справи.....	38
Основні напрями діяльності музеїв, заповідників, закладів музейного типу..	39
Музейні фонди.....	39
Виставкова діяльність, експозиції.....	39
Літературні та мистецькі заходи в музеях.....	42
КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА	43
Нематеріальна культурна спадщина	44
Охорона та збереження культурної спадщини	44
Реставраційні роботи	46
Міжнародне співробітництво.....	46
Переміщення культурних цінностей.....	48
ПОКАЖЧИК ПЕРСОНАЛІЙ	48

Довідкове видання

КУЛЬТУРА

Поточний бібліографічний список

Випуск 12, 2023

Періодичність 12 випусків на рік

Виходить з 1989 року

Укладачі:

БЛОКОНЬ Ольга Федорівна

БЛАГОДАРЄВА Тетяна Борисівна

ПАНИМАТЧЕНКО Олена Валентинівна

СОЛОМКА Валентина Анатоліївна

ШАХОВСЬКИЙ Юрій Анатолійович

Відповідальна за випуск ***В. М. Іващенко***

Київ 2024

Редактор ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 3.02.

Б/т. Зам. № 10.

Видавець Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого,
вул. Грушевського, 1, Київ-1, 01001.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 5330 від 11.04.2017